

RAPPORT FOR FINANSINSTITUSJONER

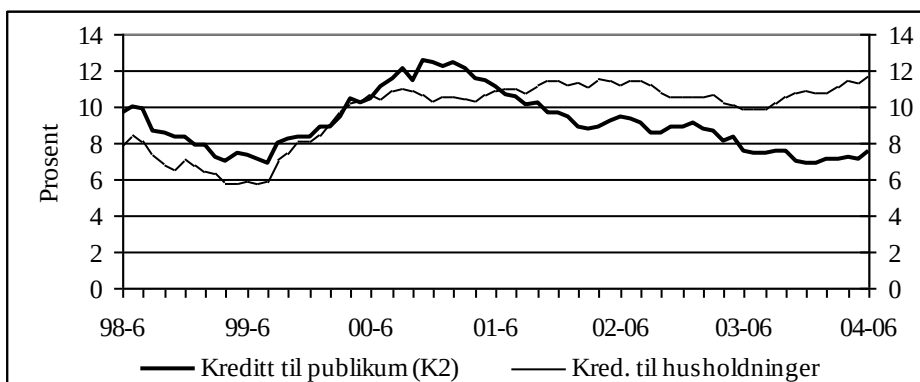
1. halvår 2004

Foreløpige tall

1. Hovedinntrykk	2
2. Makroøkonomisk bakgrunn.....	4
3. Strukturen i finansmarkedet	6
4. Banker	8
5. Finansieringsforetak	12
6. Livsforsikringsselskaper.....	18
7. Pensjonskasser	25
8. Skadeforsikringsselskaper	28

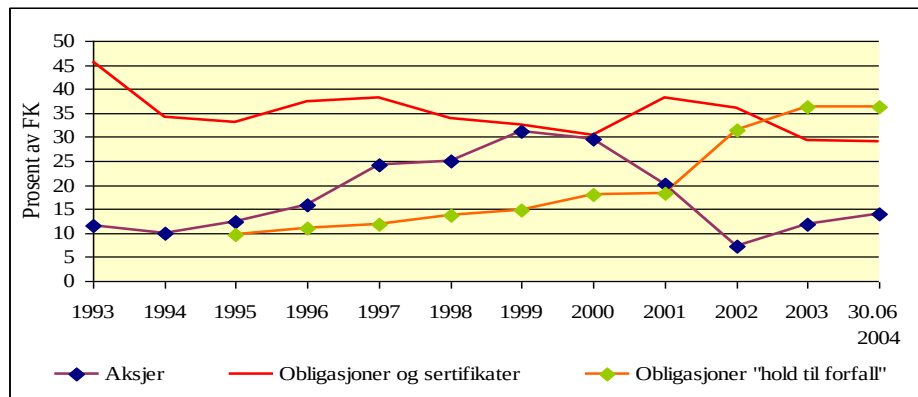
VEDLEGG; TABELLER OG FIGURER

12-måneders vekst i innenlandsk kreditt

Kilde: Norges bank

Utvikling i livsforsikringsselskaperes beholdning av verdipapirer

1. HOVEDINNTRYKK

Sammenlignet med 2003 har spesielt de internasjonale aksjemarkeder hatt en svakere oppgang i første halvår 2004. I løpet av første halvår i 2004 steg Oslo Børs med 19,6 prosent og Morgan Stanleys verdensindeks økte kun med 3,5 prosent. Fra utgangen av juni frem til 13. august har det vært en svak nedgang i markedene. De lange renten falt i første kvartal 2004, men viste markert økning i andre kvartal. For første halvår under ett har de lange norske rentene vært tilnærmet uendret. De lange rentene har falt så langt i 3. kvartal. Norges Bank har i løpet av første halvår 2004 satt styringsrenten ned til 1,75 prosent. Siden desember 2002 har sentralbanken redusert styringsrenten med 5,25 prosentpoeng. Den innenlandske kredittveksten holder seg på et relativt høyt nivå, og var ved utgangen av juni 7,6 prosent. Utlånsveksten til husholdningene var fremdeles svært høy. Med en 12-måneders utlånsvekst i slutten av juni på 11,7 prosent mot 10,9 prosent i slutten av desember, er veksten økende. For bedriftene ble gjelden redusert med 0,4 prosent siste år.

Samlet oppnådde *bankene* et resultat på 9,4 mrd. kroner før skatt i første halvår 2004, en fordobling av resultatet sammenlignet med ett år tilbake. I forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK) utgjorde resultatet 1,15 prosent. Egenkapitalavkastningen var 12,9 prosent i første halvår 2004 mot 9,8 prosent for hele 2003. Markert nedgang i tap på utlån er den viktigste årsaken til den positive resultatutviklingen. Samlet utgjorde tap på utlån 0,14 prosent av utlånene i første halvår. Brutto misligholdte engasjementer ble redusert med en fjerdedel sammenlignet med ett år tilbake. Fortsatt nedgang i netto renter, bl.a. knyttet til lavere rentenivå, bidro imidlertid til svakere resultat *før* tap sammenlignet med i fjor. Netto renteinntekter falt fra 2,03 prosent av GFK til 1,86 prosent i perioden. Samlet hadde bankene en kjernekapitaldekning på 9,4 prosent, nær uendret fra samme tidspunkt i 2003.

Samlet hadde bankene en 12-måneders vekst i utlån til kunder på 7,8 prosent ved utgangen av andre kvartal 2004. Utlån til personkunder økte med 15,3 prosent siste år. Det er særlig utlån med pant i bolig som øker sterkt, hele 17 prosent siste år. Samlet for bankene falt utlån til næringslivet med 1,2 prosent siste 12 måneder. Innskudd fra kunder økte med 6,4 prosent sammenlignet med ett år tilbake, noe som gav fall i innskuddsdekningen siste år.

Finansieringsselskapene (18 selskaper) hadde et resultat før skatt på 839 mill. kroner, som utgjorde 2,27 prosent av GFK. Sammenlignet med ett år tilbake ble resultatet betydelig forbedret, i hovedsak som følge av økning i netto renteinntekter og lavere tap på utlån. Det var også reduksjon i selskapenes volum av misligholdte lån. I forhold til utlån utgjorde netto misligholdte lån 1,9 prosent. For selskaper som i hovedsak driver forbruksfinansiering utgjorde misligholdte lån i forhold til utlånsvolum 6,9 prosent. Samlet hadde finansieringsselskapene en utlånsvekst på 11,4 prosent siste år og en kjernekapitaldekning på 9,1 prosent ved utgangen av kvartalet. . Utlånsveksten fra finansieringsselskaper som hovedsakelig driver med forbruksfinansiering og kortbaserte utlån har falt det siste året.

*Kredittforetakene*s resultat før skatt var 739 mill. kroner i første halvår 2004, og utgjorde 0,45 prosent av GFK. I forhold til forvaltningskapitalen hadde foretakene reduksjon i netto renteinntekter som bidro til å svekke resultatet sammenlignet med samme periode i fjor. Brutto utlån til kunder økte med 14,8 prosent siste 12 måneder. Samlet hadde kredittforetakene en kjernekapitaldekning på 9,5 prosent.

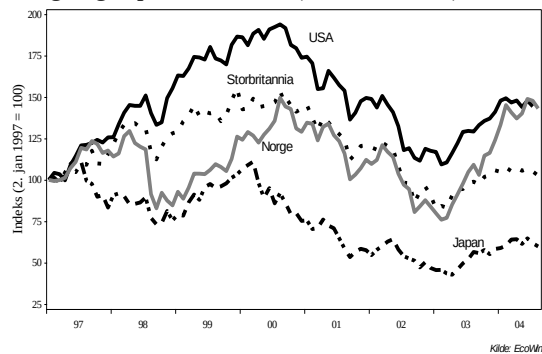
Livsforsikringsselskapenes resultater har vist betydelig bedring siden 2002 som følge av oppgangen i aksjemarkedene både i 2003 og i første halvår i 2004. Fortsatt lav aksjeandel i balansen samt høy andel utenlandske aksjer har begrenset effekten på resultat og bufferkapital av oppgangen på Oslo Børs i første halvår. Resultat før tildeling til kunder og skatt var 6,3 mrd. kroner i første halvår 2004 mot 6,0 mrd. kroner i samme periode i fjor. Kursreguleringsfondet økte kun med 69 mill. kroner, og verdijustert resultat ble 6,4 mrd. kroner. I samme periode i fjor var verdijustert resultat på 10,1 mrd. kroner. Den verdijusterte avkastningen var 6,5 prosent (annualisert) i første halvår 2004, mot 8,9 prosent for hele 2003. Samlede premieinntekter (korrigert for flytting) har økt med 28 prosent sammenlignet med ett år tilbake.

Sammenlignet med utgangen av 2003 økte bufferkapitalen i livsselskapene med 582 mill. kroner i første halvår til 25,8 mrd. kroner. Bufferkapitalen utgjorde 5,3 prosent av forvaltningskapitalen ved utgangen av andre kvartal. Selskapenes aksjeandel av balansen har økt med 2,1 prosent siden utgangen av året og utgjorde 14,1 prosent. Beholdningen av sertifikater og obligasjoner holdt som omløpsmidler utgjorde 29,0 prosent, om lag på samme nivå som ett år tilbake. ”Holde til forfall” obligasjoner utgjorde ved utgangen av andre kvartal 36,2 prosent av forvaltningskapitalen, uendret sammenlignet med samme periode i fjor. Enkelte selskaper har hatt reduksjon i ”holde til forfall” obligasjoner i forhold til forvaltningskapitalen siste kvartal.

Private *pensjonskasser* hadde en verdijustert kapitalavkastning på 8,7 prosent i 1.halvår 2004, mens de kommunale pensjonskassene hadde en avkastning på 3,9 prosent. Private pensjonskasser har en relativt høyere aksjeeksponering enn kommunale pensjonskasser med 31 prosent mot 12 prosent. Selskapenes bufferkapital var uendret sammenlignet med utgangen av 2003, og utgjorde 16,8 prosent av samlet forvaltningskapital.

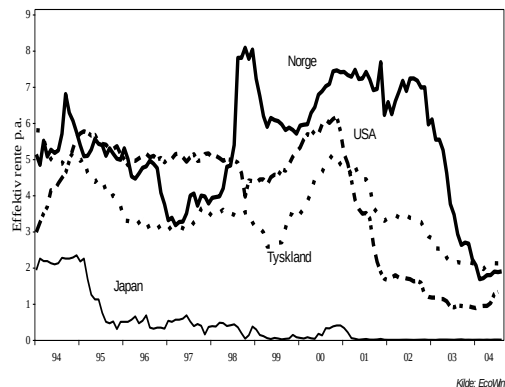
Skadeforsikringsselskapene i utvalget (44 selskaper) hadde samlet et resultat på 1,5 mrd. kroner i første halvår 2004, om lag på samme nivå som i samme periode i fjor. Betydelig bedring i selskapenes tekniske resultat har oppveiet nedgangen i finansinntektene. Resultat av teknisk regnskap var 1,1 mrd. kroner i 1. halvår 2004 mot 229 mill. kroner i samme periode i fjor. Finansinntektene ble halvert til 1,2 mrd. kroner sammenlignet med ett år tilbake. Selskapenes combined ratio viste klar bedring i forhold til i fjor som følge av sterk vekst i premieinntekter og stabil kostnadsutvikling. De tre dominerende skadekonsernene hadde ett resultat av ordinær virksomhet på 985 mill. kroner mot 595 mill. kroner ett år tilbake. Som for øvrige selskaper har det vært betydelig bedring i resultat av teknisk regnskap, i hovedsak som økning i premieinntektene. Samtidig har netto finansinntekter blitt betydelig redusert som følge av lavere rentenivå.

Figur 2.1: Aksjeindekser USA, Storbritannia, Norge og Japan. Indeksert (02.01.97=100)

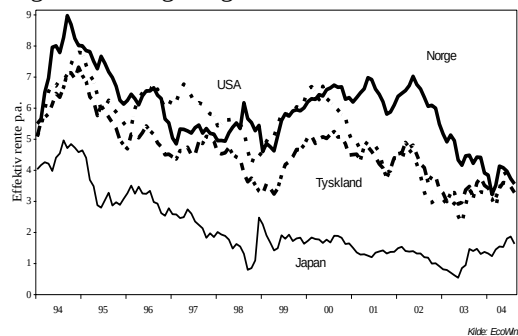
USA pr. 31.07.04

Figur 2.2: Kortsiktig rentenivå

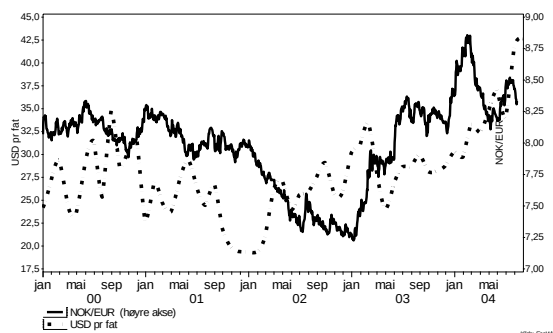
USA pr. 31.07.04

Figur 2.3: Langsiktig rentenivå

USA pr. 31.07.04

Figur 2.4: Oljepris og kroner pr. euro

2. MAKROØKONOMISK BAKGRUNN

Aksjemarkedene, fortsatte å stige i 2. kvartal. Oslo Børs steg i 1. og 2. kvartal med henholdsvis 13,3 og 6,8 prosent. Verdensindeksen har hatt en noe svakere utvikling og steget med henholdsvis 2,2 og 1,3 prosent. Høy oljepris bidro trolig til den sterke oppgangen på Oslo Børs. Fra utgangen av 2. kvartal og frem til og med 13. august har Oslo Børs og verdensindeksen falt med henholdsvis 3,4 og 6,3 prosent.

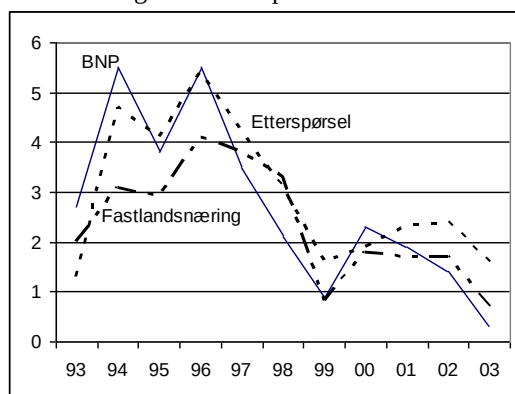
Internasjonalt er aktiviteten fortsatt høy. Amerikanske BNP-tall for 2. kvartal var litt lavere enn ventet og viste sesongkorrigert en vekst på 3,0 prosent annualisert. Effekten av skattelettelser begynner å avta og veksten i det private konsumet avtok i 2. kvartal til en annualisert vekst på 1,0 prosent. Private investeringer viste god vekst. Sysselsettingen har fortsatt å øke, selv om de siste tallene var svake. Den kraftige økonomisk veksten i Kina fortsetter. Myndighetene har gjennomført innstramning i den økonomiske politikken for å dempe stigende inflasjon og den sterke veksten. De ledende indikatorene for japansk økonomi har vist bedring, men BNP-tall for 2. kvartal viste skuffende utvikling. Det er fremdeles de store eksportbedriftene som står for det meste av fremgangen. Europa henger fortsatt etter i den globale oppgangen selv om veksten har tiltatt noe. Det er forskjeller mellom de ulike landene, men for euroområdet under ett er det særlig nettoeksporten som har trukket veksten opp, men privat konsum bidrar også positivt.

Sterke amerikanske nøkkeltall bidro til at den amerikanske sentralbanken satte opp styringsrenten med 0,25 prosentpoeng både i juni og august til 1,5 prosent. ECB holder fortsatt renten uendret på 2,0 prosent. Norges Bank reduserte styringsrenten med 4,25 prosentpoeng i løpet av 2003 og hittil i år er renten redusert med 0,5 prosentpoeng til 1,75 prosent.

De lange rentene falt gjennom 1. kvartal. Sterke nøkkeltall og forventninger om økning i de korte rentene bidro til at de lange rentene økte markert gjennom 2. kvartal. De lange amerikanske rentene har økt med 0,7 prosentpoeng gjennom 2. kvartal og 0,3 prosentpoeng i 1. halvår, mens de lange norske og eurorenten har økt med i underkant av 0,4 prosentpoeng i 2. kvartal og er om lag netto uendret for 1. halvår. Hittil i år, frem til 13. august, er de amerikanske rentene om lag netto uendret, mens de norske og eurorenten er redusert med 0,25 prosentpoeng.

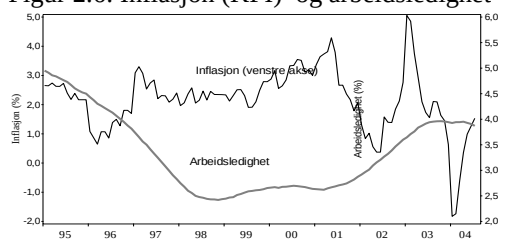
Hovedvalutaene har hatt relativt stabil utvikling. Sterk økonomisk vekst internasjonalt, spesielt i Kina og USA har ført til sterk etterspørsel og høy oljepris. Stram produksjonskapasitet og terrorfrykt har bidratt til at oljeprisen har steget markert den siste tiden, og den var i begynnelsen av august oppe i 42 dollar fatet.

Figur 2.5: Vekst i BNP, BNP Fastlands-Norge, og etterspørsel fra Fastlands-Norge. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

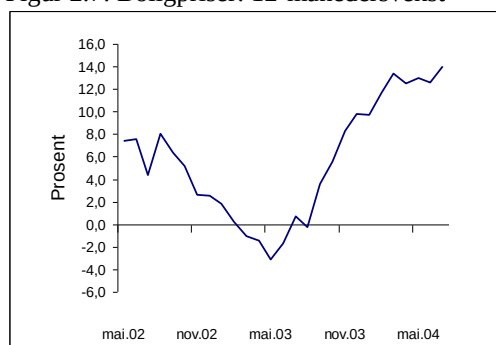

Kilde: SSB

Figur 2.6: Inflasjon (KPI) og arbeidsledighet

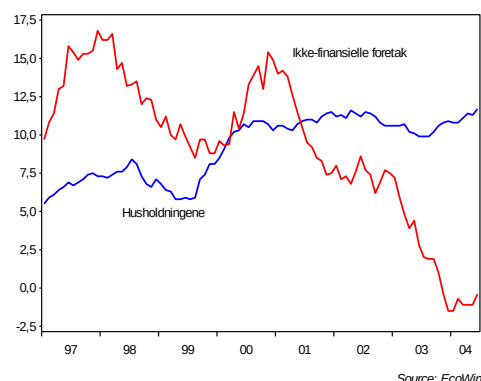

Figur 2.7: Boligpriser: 12-månedersvekst

Kilde: NEF/ECON

Figur 2.8: Vekst i innenlandsk kreditt til husholdninger og ikke-finansielle foretak.

Kilde: Norges Bank

Den moderate konjunkturoppgangen i norsk økonomi fortsetter. De viktigste drivkreftene er privat forbruk og oljeinvesteringer, mens industriproduksjonen har utviklet seg svakt og bedriftenes investeringer trekker ned. I 1. kvartal 2004 var det en sesongkorrigert vekst i BNP på 0,5 prosent. Dette er om lag det samme som i 4. kvartal 2003, men klart under veksten i 3. kvartal 2003. Husholdningenes etterspørsel er sterk. Privat konsum hadde en sesongkorrigert vekst på 1,8 prosent i 1. kvartal og veksten i varekonsumet har holdt seg høyt gjennom 2. kvartal. Tall for igangsetting av boliger tyder på god vekst i boliginvesteringene. SSBs konjunkturbarometeret for 2. kvartal viser at industriproduksjonen øker, men at kapasitetsutnyttelsen er lav. SSB anslår veksten i BNP Fastlands-Norge til 3,3 prosent i både 2004 og i 2005.

Sysselsettingen nådde bunnen i fjor sommer og bedringen i arbeidsmarkedet har så langt vært beskjeden. Arbeidskraftundersøkelsen (AKU) viser at sysselsettingen sesongkorrigert har vært om lag uendret de siste to kvartalene. Arbeidsstyrken har økt noe sterkere enn sysselsettingen, og AKU-ledigheten har sesongkorrigert økt til 4,5 prosent i 2. kvartal. Tall fra Aetat viser om lag uendret ledighet i juli.

Den underliggende prisveksten er lav. Konsumprisene justert for avgiftsendringer og uten energivarer (KPI-JAE) steg med 0,2 prosent fra juli 2003 til juli 2004 og var uendret fra tilsvarende tall for juni. Det forventes at kjerneinflasjonen stiger gjennom høsten. 12-månedersveksten i samlet konsumprisvekst (KPI) har økt de siste månedene. I juli var konsumprisene 1,5 prosent høyere enn i samme måned i fjor.

I andre halvår av 2003 tok veksten i boligprisene seg opp igjen og boligprisene økte klart i 1. kvartal. Sesongkorrigert har boligprisene også økt de siste månedene og var i juli 14 prosent høyere enn i juli 2003 i følge NEF/ECON. SSBs boligprisstatistikk viser at boligprisene i gjennomsnitt økte med 0,6 prosent (sesongkorrigert) fra 1. til 2. kvartal og at prisene nå er drøyt 10 prosent høyere enn i 2. kvartal 2003.

Kredittveksten er fortsatt høy og 12-månedersveksten tiltok fra 7,1 prosent i mai til 7,6 prosent i juni. Både bedriftene, husholdningene og kommunene økte opplåningen i juni, men det er fortsatt en sterk todeling i kredittmarkedet. Lave renter bidrar til prispress i boligmarkedet. Husholdningene hadde en 12-månedersvekst på 11,7 prosent i juni, mot 11,3 prosent i mai. Svak investeringsetterspørsel har ført til avtakende kredittvekst i foretakene. 12-månedersveksten ble negativ mot slutten av fjoråret og i juni var 12-månedersveksten -0,4 prosent mot -1,1 i mai. Veksten i samlet kreditt (K3), inkludert kreditt fra utlandet, var på 12-månedersbasis 3,9 prosent i april.

3. STRUKTUREN I DET NORSKE FINANSMARKEDET

Finanskonsernene DnB og Gjensidige NOR fikk i november 2003 konsesjon til å fusjonere. Holdingselskapene fusjonerte i desember 2003 og endret navn til DnB NOR ASA. I januar 2004 fusjonerte bankene, mens livselskapene Vital og Gjensidige NOR Spareforsikring fusjonerte i mars 2004 og virksomheten videreføres under navnet Vital Forsikring. I juni 2004 gikk DnB Investor og Avanse Forvaltning inn i DnB Kapitalforvaltning (tidligere DnB Asset Management). Transaksjonen ble gjennomført 2. august. DnBNOR fikk i juli 2004 konsesjon til salg av Elcon Finans til spanske Santander. I mai solgte DnBNOR Gjensidige NOR Fondsforsikring til det danske forsikringsselskapet Danica. Fra 1. januar 2004 var Sparebanken Vest helt ute av samarbeidet i Sparebank1-gruppen. Banken fortsetter imidlertid et distribusjonssamarbeid med Sparebank1-gruppen. Föreningssparbanken reduserte i mai 2004 sin eierandel i Sparebank1-gruppen fra 25 til 19,5 prosent. Eierandelen ble solgt til de øvrige eierbankene. Storebrand solgte i mai 2004 eierandelen i If Skadeforsikring til finske Sampo.

Tabellen nedenfor viser strukturen i det norske finansmarkedet ved utgangen av 2. kvartal 2004. De store finansgruppene utgjør en betydelig andel av finansmarkedet med særlig høy markedsandel i bank og livsforsikring. Utenlandske aktører utgjør en betydelig andel av markedet innen bank og skadeforsikring. If skadeforsikring hadde ved utgangen av 2. kvartal en markedsandel på 25 prosent målt i brutto premieinntekter. Til sammen utgjorde utenlandsk eide skadeselskaper 46 prosent av markedet for skadeforsikring. I bankmarkedet hadde utenlandske datterselskaper og filialer en markedsandel på til sammen 28 prosent. Utenlandsandelen i finansieringsselskapene og kredittforetakene samlet var ved utgangen av 2. kvartal 22 prosent. For finansieringsselskapene alene var utenlandsandelen etter salget av Elcon Finans nær 70 prosent.

Tabell 3.1 Strukturen det norske finansmarkedet pr. 30.06.2004

	Bank	Fin.foretak*	Livsforsikring	Skadeforsikring
	% av FK	% av FK	% av FK	% av br. premier
Blandede finanskonsern	71,4	15,1	71,4	41,5
Øvrige selskaper	28,6	84,9	28,6	58,5
Total marked**	100,0	100,0	100,0	100,0
herav utenlandsfilialer i Norge	11,9	8,1	0,0	29,6
herav utenlandske datterselskaper	16,1	13,8	5,3	16,6

*Kredittforetak og finansieringsselskaper

**Inkl. utenlandske institusjoners filialer i Norge

Nærmere om finansgruppene i Norge

I omtalen av markedsandeler benyttes begrepet finansgrupper hvor virksomheter som er knyttet til konsernene, utover det som konsolideres inn i konsernregnskapene, er inkludert. Dette gjelder bl.a. eierskap (som Sparebank1-gruppen og Terra-gruppen) og strategiske samarbeidsavtaler (som DnB NOR/Gjensidige Forsikring). Nordea er tatt inn i tabellene som en stor nordisk finansgruppe med betydelig markedsandel i Norge innen både bank og forsikring. Bank, verdipapir og livsforsikring utgjør hovedvirksomhetene i de største finanskonsernene, mens skadeforsikring i større grad er skilt ut i selvstendige selskaper. Resultater i konsernene er omtalt i kapittel 4.

De store finanskonsernene hadde ved utgangen av 2. kvartal 2004 en samlet forvaltningskapital på 1.901 mrd. kroner [*Red.anm.: Tallet er rettet 7.12.2004.*]. Dette utgjør nær 62 prosent av total finansiell sektor¹. I tillegg til finansieringsforetakene som inngår i konsernene, hadde DnB NOR

¹ Summen av forvaltningskapital i banker, finansieringsforetak, forvaltningsselskaper for verdipapirfond, livsforsikring og skadeforsikring

og Nordea ved utgangen av 2. kvartal eierandeler i Eksportfinans (og datterselskapet Kommunekreditt) på hhv. 47 og 23 prosent.

Tabell 3.2 Markedsandel for finansgrupper i Norge pr. 30.06.2004 - fordelt på bransjer

Prosent	Bank	Finansierings- selskap	Kreditt- foretak	Verdipapir- fond	Skade- forsikring	Livs- forsikring	Sum konsern*
DnB NOR**	39,4	19,9	5,0	39,5	29,3	35,3	33,8
Nordea	12,9	4,9	6,0	8,7	0,0	5,9	10,0
Sparebank1/Samarb. sparebanker	11,1	2,9	0,0	8,6	4,8	2,9	7,9
Storebrand	1,3	0,0	0,0	11,6	0,5	27,3	5,7
Terra-gruppen	6,6	0,3	0,0	2,2	0,6	0,0	4,2
Sum finanskonsern	71,4	27,9	11,0	70,6	35,3	71,4	61,6
Total marked***	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

*Sum konsern er sum av forvaltningskapital i de ulike bransjer og vil avvike fra konsernenes egne konsernregnskap.

**Elcon Finans er ikke inkludert.

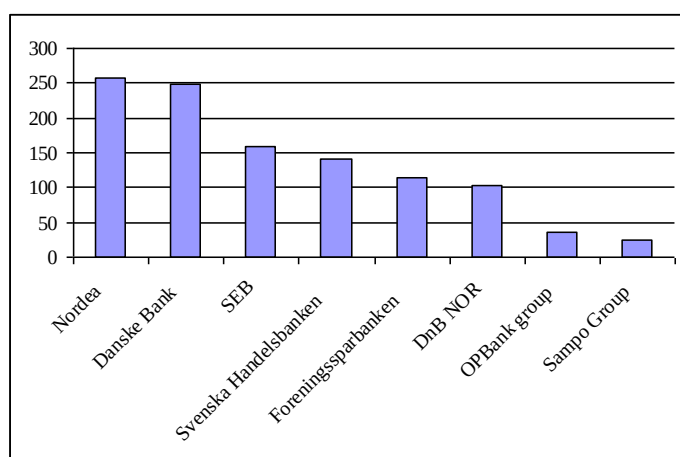
***I sum total marked inngår utenlandske institusjoners filialer i Norge med unntak av livsforsikring. Utenlandske institusjoners grenseoverskridende virksomhet i Norge er ikke inkludert.

Tabell 3.2 viser markedsandeler for de store finansgruppene innenfor ulike bransjer. Gruppene dominerer med over 70 prosent av markedet både innenfor bank, verdipapirfond og livsforsikring. DnBNOR har høy markedsandel i de fleste bransjer. Salget av Elcon Finans har imidlertid redusert konsernets markedsandel blant finansieringsselskapene. Utenlandsk eide selskaper, hovedsakelig If og Vesta, utgjør en stor del av det norske skadeforsikringsmarkedet og de store norske finansgruppene er her mindre dominerende. Det største skadeforsikringsselskapet Gjensidige Forsikring har en markedsandel på 35 prosent målt i forvaltningskapital, og er tilknyttet DnB NOR gjennom en omfattende strategisk samarbeidsavtale. Strukturen i de enkelte bransjene kommenteres nærmere nedenfor.

Nordiske finanskonsern

I nordisk sammenheng er DnB NOR et finanskonsern av noe mer beskjeden størrelse, jfr. figur 3.1. Ved utgangen av 1. kvartal 2004² var Nordea og Danske Bank de største nordiske finanskonsernene med forvaltningskapital på hhv. 258 og 247 mrd. Euro. Til sammenligning hadde DnB NOR en forvaltningskapital på 103 mrd. Euro (inkludert Vital Forsikring).

Figur 3.1 Forvaltningskapital i de største nordiske finanskonsernene pr. 1. kv. 2004

² Tall for 2. kvartal foreløpig ikke tilgjengelig.

4. BANKER

Kapittelet tar for seg utviklingen i alle banker som er norske juridiske enheter, dvs. at utenlandsk eide datterbanker er inkludert i tallene. Tallene er foreløpige, og gjelder morbank om ikke annet er angitt. Oppgitte vekstrater er 12-måneders, dersom ikke annet er oppgitt. Når resultatposter sees i forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK), eller utlån, er prosentsatsene annualisert om ikke annet er oppgitt.

Resultat

De 141 bankene viste en betydelig bedring av resultatet sammenlignet med samme periode året før. Hovedårsaken til den positive utviklingen var en markert nedgang i tap på utlån. Det lave rentenivået hadde ført til at netto renteinntekter var nær uendret fra året før, på tross av en betydelig volumvekst. I forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital ble dermed nettorenten betydelig redusert.

Tabell 4.1 Resultat for samtlige norske banker

	1.halvår 04		1. halvår 03	
	Mill.kr.	% av GFK	Mill.kr.	% av GFK
Netto rente	15 239	1,86	15 257	2,03
Andre inntekter	7 156	0,88	5 862	0,78
herav kursgevinster	1 476	0,18	1 590	0,21
Andre kostnader	13 388	1,64	12 463	1,66
herav lønn og admin.kost.	10 182	1,25	10 056	1,34
Driftsres. før tap	9 007	1,10	8 655	1,15
Bokførte tap	833	0,10	3 942	0,52
Gev./tap VP lang sikt, Nedskrivn.	1 255	0,15	6	0,00
Resultat av ord.drift f.skatt	9 430	1,15	4 719	0,63
Skatt på res. av ord. drift	2 471	0,30	992	0,13
Resultat av ord drift e.skatt	6 959	0,85	3 728	0,50
Egenkapitalavkastning	12,9 %		7,6 %	

Nedgangen i nettorente (i forhold til GFK) var særlig stor gjennom 2003, mens det fra første til andre kvartal i år var stabilt. Den reduserte nettorenten skyldes særlig reduserte renteinntekter på plassert egenkapital, og pressede innskuddsmarginer som følge av det svært lave rentenivået. I forhold til GFK har nettorenten i 2004 vært på et historisk lavt nivå. Andre inntekter var markert høyere enn året før, i hovedsak som følge av en økning i netto provisjonsinntekter på 25 prosent. Bankene hadde lavere netto kursgevinster på verdipapirer og valuta enn i første halvår 2003. Nedgangen skyldtes lavere kursgevinster på rentepapirer, mens det var en markert bedring innen valuta og derivater.

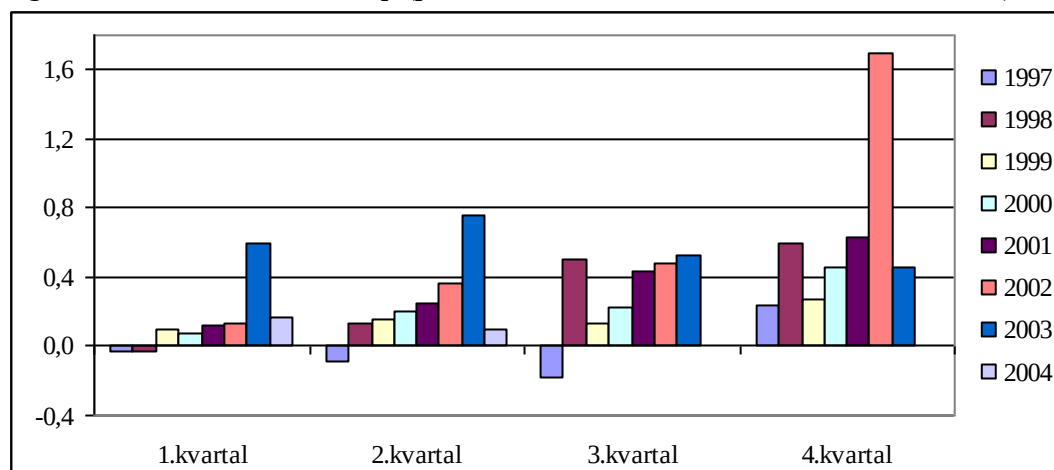
De totale driftskostnadene var syv prosent høyere enn året før. Økningen var påvirket av re-struktureringskostnader i forbindelse med DnB NOR-fusjonen. Bankenes lønnskostnader var 1 prosent høyere enn i samme periode i fjor, det samme var administrasjonskostnadene. Kostnad/inntektsforholdet (ekskl. kursgevinster) var 64,0 prosent, marginalt høyere enn året før.

Tabell 4.2 Andre inntekter i prosent av totale inntekter, samt kostnadsprosent

	1. halvår 02	1. halvår 03	1.halvår 04
Andre innt. i % av driftsinnt.	20,8 %	21,9 %	27,2 %
Kostnadsprosent	63,2 %	63,8 %	64,0 %

Etter en lengre periode med økende tap på utlån, og til dels høye nivåer, har tapene de siste tre kvartalene vist en avtagende tendens. I første halvår i år var tapene svært moderate, kun 0,14 prosent (annualisert) av gjennomsnittlige utlån. Ser en på de siste tolv måneder har tapene vært 0,33 prosent. På kvartalsbasis har ikke tapene vært lavere siden første kvartal 2000.

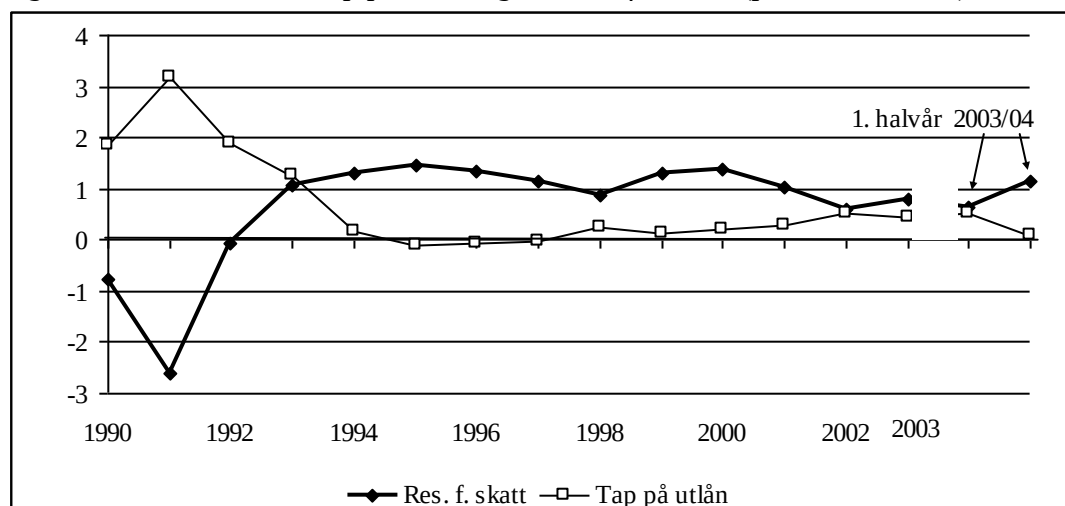
Figur 4.1 Kvartalsvise tap (prosent av brutto utlån til kunder, annualisert)

Fire banker hadde underskudd i første halvår, mot ni banker i samme periode i 2003.

Bankenes resultater så langt i år er bedre enn de foregående tre årene, jf. figur 4.2.

Figur 4.2 Bankenes tap på utlån og resultat før skatt (prosent av GFK)

Balanse

De norske bankenes utlånsvekst til kunder har steget ytterligere de siste kvartaler, og var 7,8 prosent i den siste 12-månedersperioden. Utlånsveksten var særskilt høy for utlån til personkunder, med hele 15,3 prosent. Tapsavsetningene var redusert med 9 prosent, særlig som

følge av konstatering av tidligere resultatførte tap. Tapsavsetningene utgjorde 1,6 prosent av brutto utlån til kunder, en nedgang på 0,3 prosentpoeng fra ett år tidligere.

Tabell 4.3 *Balanseposter for samtlige norske banker*

	30.06.04	30.06.03	
	Mill.kr.	Mill.kr.	vekst i %
Forvaltningskapital	1 645 183	1 558 411	5,6
Brutto utlån til kunder	1 258 998	1 167 695	7,8
..herav til lønnstakere etc. ²	745 197	646 206	15,3
Tapsavsetninger	20 165	22 235	-9,3
herav spesifiserte tapsavs.	10 604	12 914	-17,9
herav uspesifiserte tapsavs.	9 561	9 321	2,6
Innskudd fra kunder	864 157	812 236	6,4
Gjeld ved utst. av verdipapirer	386 144	325 903	18,5
Netto nullstilte lån	8 034	8 441	-4,8
Brutto misligholdte lån	18 172	24 737	-26,5
Netto misligholdte lån	11 968	15 866	-24,6
	30.06.04	30.06.03	
Tapsavs. i % av brutto utlån	1,6	1,9	
Uspes. tapsavs. i % av br. utlån	0,8	0,8	
Net. nullstilte lån i % av n. utlån	0,6	0,7	
Br. misligh. lån i % av br. utl.	1,4	2,1	
Net. misligh. lån i % av n. utlån	1,0	1,4	

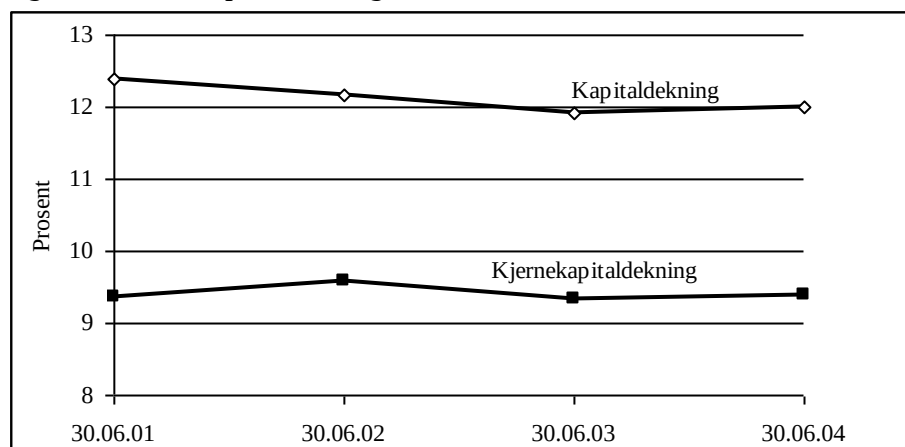
2) Sektor 810: Lønnstakere, pensjonister, trygdede, studenter o.a.

Veksten i innskudd fra kunder var økt med nær tre prosentpoeng siste kvartal, til 6,4 prosent. Innskuddsdekningen av brutto utlån var 68,6 prosent, noe som var 1,2 prosentpoeng lavere enn ett år tidligere. Omfanget av misligholdte lån var redusert med omlag en fjerdedel i forhold til ett år tidligere. I andre kvartal isolert var det en reduksjon i brutto misligholdte engasjementer på 10 prosent.

Soliditet

Norske bankers samlede kjernekapitaldekning var tilnærmet uendret fra ett år tidligere, på 9,4 prosent. Total kapitaldekning viste en marginal økning, til 12,0 prosent. Alle banker tilfredsstilte kapitaldekningskravet på 8 prosent.

Figur 4.3 *Kapitaldekning i norske banker*

Filialer av utenlandske banker i Norge

8 utenlandske banker var representert med bankfilialer i Norge i første halvår. Samlet stod filialene for 12 prosent av total forvaltningskapital i banker i Norge, og for 5 prosent av totale utlån til kunder. For filialene samlet utgjør utlån til kunder og innskudd en betydelig mindre del av balansen enn for de norske bankene, noe som gjør at netto renteinntekter er lave i forhold til forvaltningskapitalen. Filialene har en stor del av eiendelene som utlån til kredittinstitusjoner samt finansielle derivater.

Tabell 4.4 Resultat i utenlandske bankers filialer i Norge

	Utenlandske bankers filialer			
	1.halvår 04		1. halvår 03	
	Mill.kr.	% GFK	Mill.kr.	% GFK
Netto rente	701	0,67	858	1,19
Andre inntekter	397	0,38	22	0,03
herav kursgevinster	123	0,12	-253	-0,35
Andre kostnader	674	0,64	624	0,86
herav lønn og admin.kost.	483	0,46	465	0,64
Driftsres. før tap	423	0,40	256	0,35
Bokførte tap	-61	-0,06	57	0,08
Gev./tap VP lang sikt, Nedskrivn.	0	0,00	0	0,00
Resultat av ord.drift f.skatt	484	0,46	199	0,27
	Vekst			
Forvaltningskapital	222 066	38,1 %	160 790	
Brutto utlån til kunder	73 127	16,6 %	62 714	
Innskudd fra kunder	64 901	27,1 %	51 075	

5. FINANSIERINGSFORETAK

5.1 Finansieringsselskaper

Foreløpige resultat- og balansetall omfatter 18 av 31 norske finansieringsselskaper. Disse 18 selskapene har omlag 95 prosent av forvaltningskapitalen for de norske selskapene. Tallene for 1. halvår i fjor gjelder de samme selskapene. De utenlandske filialene i Norge er ikke med i utvalget, men gis en kort omtale avslutningsvis.

Markedet for finansieringsselskaper er sammensatt. Hovedområdene er leasing og bilfinansiering samt kortbaserte utlån og forbruksfinansiering. Det er derfor store variasjoner mellom enkeltelskaper både når det gjelder resultat og balanse.

Resultat

Finansieringsselskapenes netto renteinntekter økte med 16,5 prosent fra 1. halvår 2003. Nettorenten utgjorde 4,34 prosent av GFK, som var 0,17 prosentpoeng høyere enn i 1. halvår i fjor. Det har vært en økning i netto renteinntekter for mange selskaper det siste året. Dette gjelder i størst grad finansieringsselskaper som driver med kortbasert virksomhet og forbruksfinansiering. Lavere fundingkostnader og fortsatt høy prising av utlånene har bidratt til økningen i nettorenten for disse selskapene. De fleste store selskapene, som i hovedsak driver med leasing og bilfinansiering, hadde gjennomgående en liten nedgang i nettorenten sammenlignet med 1. halvår i fjor. Isolert sett er nettorenten redusert de to siste kvartalene for alle selskapene samlet.

Tabell 5.1.1 Resultatposter

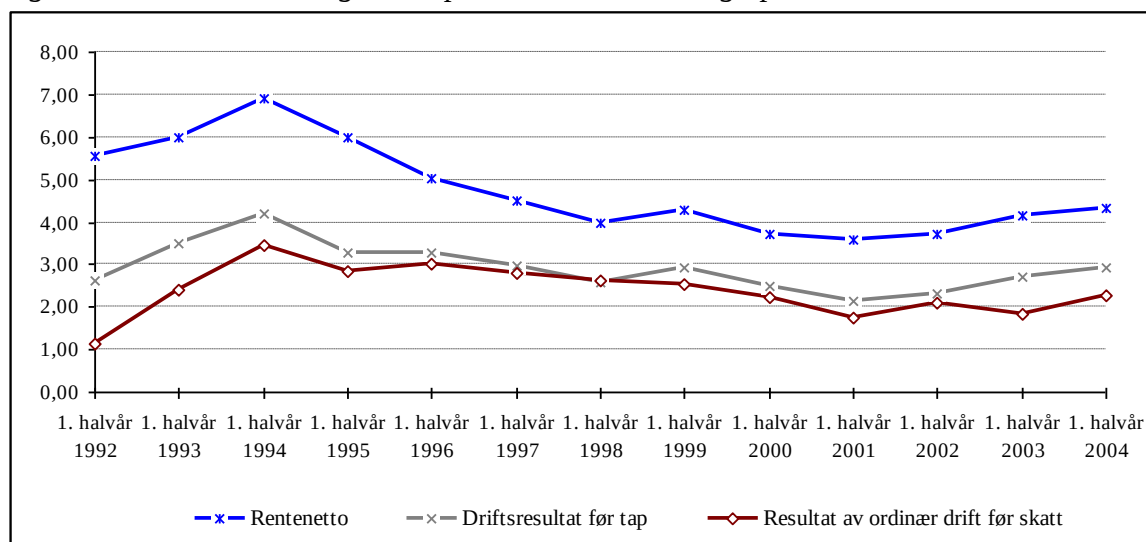
	1. halvår 2004		1. halvår 2003	
	mill. kroner	prosent av GFK	mill. kroner	prosent av GFK
Nettorenter	1 602	4,34	1 375	4,17
Andre inntekter	473	1,28	475	1,44
herav kursgevinster	4	0,01	13	0,04
Andre kostnader	999	2,71	950	2,88
herav lønn og adm.kost.	867	2,35	798	2,42
Driftsres. før tap	1 076	2,91	900	2,73
Bokførte tap	237	0,64	294	0,89
Resultat ord. drift	839	2,27	606	1,84
<i>EK-avkastning*</i>		19,3		15,0

* Resultat ord. drift e. skatt i % av gj.sn. egenkapital

De bokførte tapene ligger på et lavere nivå enn for ett år siden. Bokførte tap var på 237 mill. kroner (0,64 % av GFK) i 1. halvår, mens de var på 294 mill. kroner (0,89 % av GFK) i tilsvarende periode i fjor.

Resultat av ordinær drift var på 839 mill. kroner, som utgjorde 2,27 prosent av GFK. Etter 1. halvår 2003 var resultatet 606 mill. kroner, som tilsvarte 1,84 prosent av GFK. Egenkapitalavkastningen for 1. halvår 2004 var på 19,3 prosent, som er klart høyere enn for samme periode i fjor

Figur 5.1.1 Finansieringsselskapenes resultatutvikling i prosent av GFK

Balanse

Brutto utlån til kunder økte med 11,4 prosent siste 12 måneder. Ved utgangen av første kvartal var årsveksten 13,4 prosent. Nivået på misligholdte lån er gradvis redusert det siste året, men varierer mye fra selskap til selskap.

Tabell 5.1.2 Balanseposter (prosent og mill. kroner)

	30.06.2004	30.06.2003	% vekst
Forvaltningskapital	76 640	68 245	12,3
Brutto utlån til kunder	74 457	66 835	11,4
Gjeld til kredittinstitusjoner	60 242	53 382	12,9
Innlån og gjeld til kunder	1 528	1 582	-3,4
Brutto misligholdte lån	1 645	1 882	-12,6
i prosent av brutto utlån	2,21	2,82	
Netto misligholdte lån	940	1 233	-23,7
i prosent av brutto utlån	1,26	1,85	
Netto nullstilte lån	1 048	1 220	-14,1
i prosent av brutto utlån	1,41	1,83	
Tapsavsetninger	1 314	1 207	8,9
i prosent av brutto utlån	1,76	1,81	

Soliditet

Finansieringsselskapene hadde ved utgangen av 1. halvår en kjernekapitaldekning på 9,1 prosent. Dette var en økning på 0,6 prosentpoeng fra 1. halvår i fjor. Utlånsveksten har gitt en økning i beregningsgrunnlaget på 10,5 prosent siste 12 måneder.

Tabell 5.1.3 Kapitaldekningstall (prosent og mill. kr) for finansieringsselskapene totalt

	30.06.2004*	31.12.2003	30.06.2003
Kjernekapitalprosent	9,1	9,4	8,5
Kapitaldekningsprosent	10,8	10,9	10,0
Kjernekapital	6 773	6 464	5 694
Tilleggskapital	1 313	1 029	975
Netto ansvarlig kapital	8 085	7 493	6 669
Beregningsgrunnlag	74 698	68 842	66 857

* foreløpige tall fra kapitaldekningsoppgaven (rapport 800)

Av de 18 finansieringsselskapene som rapporterte foreløpige resultat- og balansetall hadde 4 selskaper redusert kjernekapitaldekningen sammenlignet med 1. halvår 2003.

Utenlandske filialer i Norge

Det er 21 filialer av utenlandske selskaper i Norge, og disse har omlag 29 prosent av finansieringsselskapenes totale forvaltningskapital. Foreløpige tall fra finansdatabasen viste en forbedring av resultatet med 1,17 prosentpoeng fra 1. halvår i fjor. Dette skyldtes en markert økning i netto renteinntekter, samtidig som det var en nedgang i bokførte tap på utlån.

Tabell 5.1.4 Resultatposter for utenlandske filialer i Norge

	1. halvår 2004		1. halvår 2003	
	mill. kroner	prosent av GFK	mill. kroner	prosent av GFK
Nettorenter	826	5,35	558	4,08
Andre inntekter	152	0,98	107	0,78
herav kursgevinster	-45	-0,29	1	0,00
Andre kostnader	419	2,71	299	2,19
herav lønn og adm.kost.	246	1,59	176	1,29
Driftsres. før tap	559	3,62	366	2,67
Bokførte tap	132	0,85	147	1,07
Resultat ord. drift	427	2,77	219	1,60

Samlet utlånsvekst for filialene har vist en stigende tendens hittil i 2004 etter å ha stagnert i 2003. Utlånsveksten varierer mye fra filial til filial. Den økte veksten er i stor grad påvirket av utviklingen i enkeltelskaper.

Tabell 5.1.5 Balanseposter for utenlandske filialer i Norge

	30.06.2004	30.06.2003	% vekst
Forvaltningskapital	32 960	27 990	17,8
Brutto utlån til kunder	31 138	26 834	16,0
Gjeld til kredittinstitusjoner	20 685	19 332	7,9
Innlån og gjeld til kunder	7 860	6 422	22,4
Brutto misligholdte lån	1 126	1 243	-9,4
i prosent av brutto utlån	3,61	4,63	
Netto misligholdte lån	860	1 001	-14,1
i prosent av brutto utlån	2,76	3,73	
Tapsavsetninger	589	501	17,6
i prosent av brutto utlån	1,89	1,87	

Misligholdet i utenlandske filialer er gjennomgående høyere enn i norske selskaper, men det har også for denne gruppen vært en reduksjon i misligholdte lån sammenlignet med utgangen av 1. halvår i fjor.

Forbrukslån

Det blir gjort en kvartalsvis kartlegging av et utvalg finansieringsselskaper som hovedsakelig driver med forbruksfinansiering. Forbrukslån omfatter her både kortbaserte utlån og forbrukslån uten sikkerhet.

Utvalget av selskaper ble ved årsskiftet gjennomgått og justert noe sammenlignet med tidligere rapporter. Utvalget består nå av 10 selskaper. Det har vært høy vekst i mange av disse selskapene de siste årene, men samlet utlånsvekst har vært avtagende det siste året.

Det er 8 finansieringsselskaper som inngår i utvalget, og disse hadde ca. 42 prosent av finansieringsselskapenes utlån til lønnstakere og om lag 15 prosent av finansieringsselskapenes totale utlån ved utgangen av halvåret.

*Tabell 5.1.6 Utviklingen i forbrukslån i et utvalg selskaper**

	2001	2002	2003	1. halvår 2003	1. halvår 2004
Forbrukslån (mill. kr)	16 755	19 381	20 690	20 336	21 454
Vekst % (12 mnd.)	27,3	15,7	6,8	12,7	5,5
Bokførte tap (mill. kr)	277	511	574	292	253
Tap i % av forbrukslån	1,7	2,6	2,8	2,8	2,4
Nettorente i % av GFK	8,2	8,4	10,3	9,5	11,9
Resultat ord. drift i % av GFK	4,2	4,0	5,1	4,0	6,5
Netto misligholdte lån (mill. kr)	1 013	1 338	1 487	1 425	1 485
Mislighold i % av forbrukslån	6,0	6,9	7,2	7,0	6,9

**GE Capital Bank, DnB Kort, Enter Card, Finaref (tidl. Ellos Finans), Ikano Finans, Citifinancial Europe, Europay Norway, Diners Club Norge, Bankia Bank og Cresco*

Bokførte tap og misligholdte lån for dette utvalget samlet, ligger på et høyere nivå enn for finansieringsselskaper generelt. Netto misligholdte lån utgjorde 6,9 prosent av forbrukslån ved utgangen av 1. halvår 2004. Det er forholdsvis stor variasjon mellom de ulike selskapene i utvalget. Selskapene samlet har høy nettorente i forhold til andre selskaper (11,9 prosent av GFK), noe som viser at det i prisfastsettelsen av utlånene tas høyde for større kredittrisiko. Resultat av ordinær drift ligger gjennomgående høyere enn for andre selskaper, og utgjorde 6,5 prosent av GFK ved utgangen av 1. halvår.

5.2 Kredittforetak

Foreløpige resultat- og balansetall for 1. halvår 2004 omfatter 10 norske kredittforetak. Tallene for 1. halvår 2003 gjelder de samme selskapene.

Resultat

Nettorenten er redusert med 0,12 prosentpoeng sammenlignet med 2002. Isolert sett viste nettorenten en nedgang, men reduksjonen var mindre enn fra 4. til 1. kvartal. Nivået på andre inntekter og andre kostnader er omtrent uendret sett i forhold til 1. halvår i fjor.

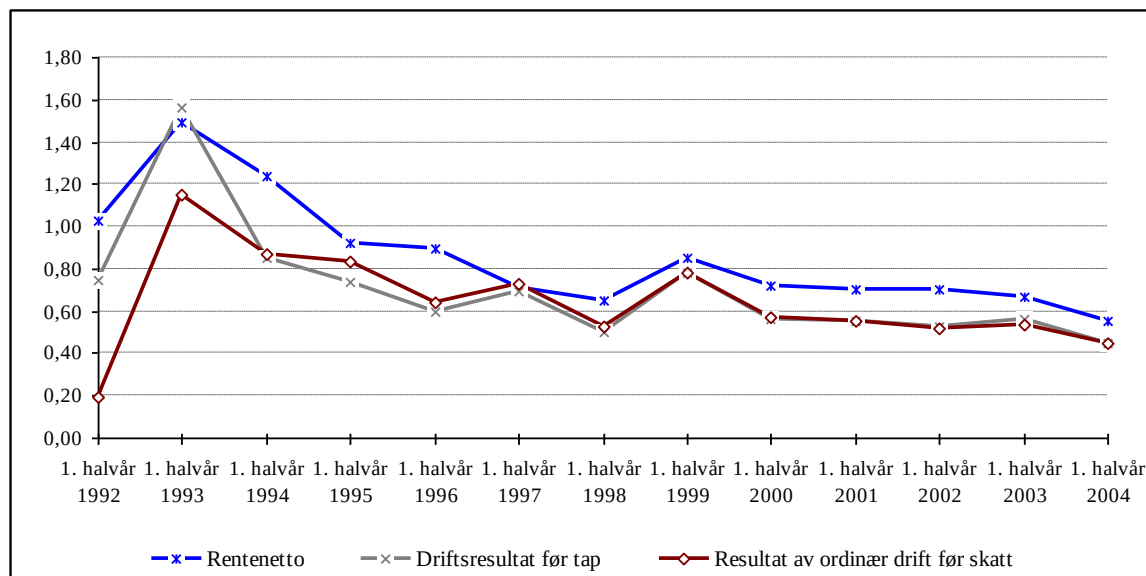
Tabell 5.2.1 Resultatposter

	1. halvår 2004		1. halvår 2003	
	mill. kroner	prosent av GFK	mill. kroner	prosent av GFK
Nettorenter	907	0,55	981	0,67
Andre inntekter	29	0,02	23	0,01
herav kursgevinster	41	0,02	27	0,02
Andre kostnader	198	0,12	190	0,13
herav lønn og adm.kost.	167	0,10	156	0,11
Driftsres. før tap	738	0,45	814	0,55
Bokførte tap	-1	0,00	27	0,02
Resultat ord. drift	739	0,45	787	0,53
<i>EK-avkastning*</i>		8,8		9,6

*Resultat ord. drift e. skatt i % av gj.sn. egenkapital

I 1. halvår 2003 var det bokførte tap på 27 mill. kroner, mens det var tilbakeføring av tidligere bokførte tap hittil i år. Resultat av ordinær drift var på 739 mill. kroner som utgjorde 0,45 prosent av GFK. Målt i prosent av GFK var resultatet 0,08 prosentpoeng svakere enn i 1. halvår 2003. Egenkapitalavkastningen var noe lavere enn for samme periode i fjor.

Figur 5.2.1 Kredittforetakenes resultatutvikling i prosent av GFK

Balanse

Kredittforetakenes utlån til kunder økte med 14,8 prosent siste 12 måneder. Ved utgangen av forrige kvartal var årsveksten 14,4 prosent. Nivået på misligholdte lån er fortsatt lavt i kredittforetakene. Brutto misligholdte lån utgjorde kun 0,15 prosent av brutto utlån per 1. halvår 2004.

Tabell 5.2.2 Balanseposter (prosent og mill. kroner)

	30.06.2004	30.06.2003	% vekst
Forvaltningskapital	339 402	301 618	12,5
Brutto utlån til kunder	223 770	194 891	14,8
Gjeld til kredittinstitusjoner	107 508	83 782	28,4
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	211 313	197 142	7,2
Brutto misligholdte lån	334	768	-56,5
i prosent av brutto utlån	0,15	0,39	
Netto misligholdte lån	276	593	-53,5
i prosent av brutto utlån	0,12	0,30	
Netto nullstilte lån	389	465	-16,3
i prosent av brutto utlån	0,17	0,29	
Tapsavsetninger	292	302	-3,4
i prosent av brutto utlån	0,13	0,15	

Soliditet

Kredittforetakene hadde en kjernekapitaldekning på 9,5 prosent, en nedgang på 0,5 prosentpoeng fra 1. halvår 2003. Beregningsgrunnlaget økte med 6,5 prosent i samme tidsrom. Kjernekapitaldekningen ble redusert for 7 av 10 kredittforetak sammenlignet med 1. halvår i fjor.

Tabell 5.2.3 Kapitaldekningstall (prosent og mill. kr) for kredittforetakene totalt

	30.06.2004*	31.12.2003	30.06.2003
Kjernekapitalprosent	9,5	9,6	10,0
Kapitaldekningsprosent	12,3	12,2	12,5
Kjernekapital	12 610	12 366	12 454
Tilleggskapital	3 739	3 245	3 115
Netto ansvarlig kapital	16 327	15 592	15 549
Beregningsgrunnlag	132 757	128 336	124 620

*foreløpige tall fra kapitaldekningsoppgaven (rapport 800)

6. LIVSFORSIKRINGSSELSKAPER

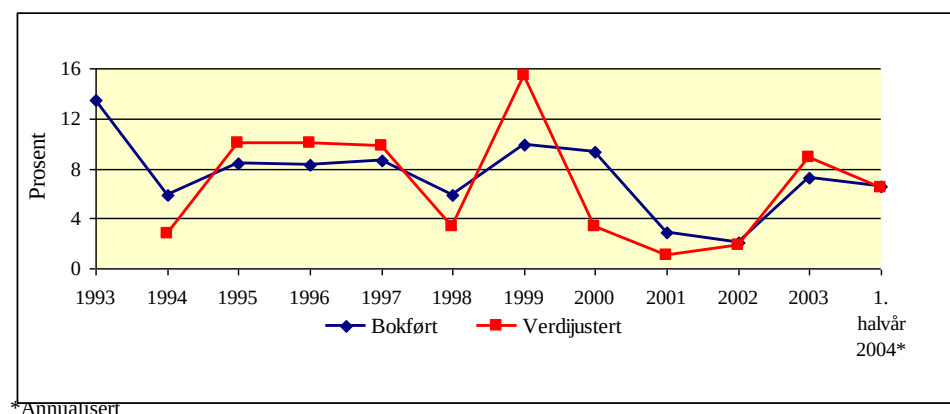
Ved utgangen av 1. halvår 2004 var det seks tradisjonelle livselskaper og seks selskaper med konsesjon til å drive livsforsikring med investeringsvalg. Resultatgjennomgangen nedenfor omfatter samtlige tradisjonelle livselskaper. Livsforsikring med investeringsvalg vil bli omtalt i eget avsnitt.

Kapitalavkastning

Blant norske finansinstitusjoner er livselskapene mest eksponert for markedsrisiko, og utviklingen i verdipapirmarkedene har normalt stor betydning for livselskapenes resultater. Oppgangen i det norske aksjemarkedet gjennom 1. halvår har gitt et positivt bidrag til selskapenes resultater. Utviklingen i internasjonale aksjemarkeder har imidlertid vært betydelig flatere, og således bidratt mindre. Tilsvarende har den flate utviklingen i rentemarkedene bidratt lite til selskapenes resultater for 1. halvår 2004.

Innrapporterte nøkkeltall viser at selskapenes verdjusterte kapitalavkastning for 1. halvår 2004 i gjennomsnitt lå på 6,5 prosent (annualisert), mot 8,9 prosent i 2003. Bokført kapitalavkastning var på 6,6 prosent (annualisert) i 1. halvår, mot 7,2 prosent i 2003. Figur 6.1 nedenfor viser utviklingen i selskapenes avkastning på finansielle eiendeler fra 1993 til 1. halvår 2004.

Figur 6.1 Utvikling i livselskapenes gjennomsnittlige kapitalavkastning 1993 – 1. halvår 2004

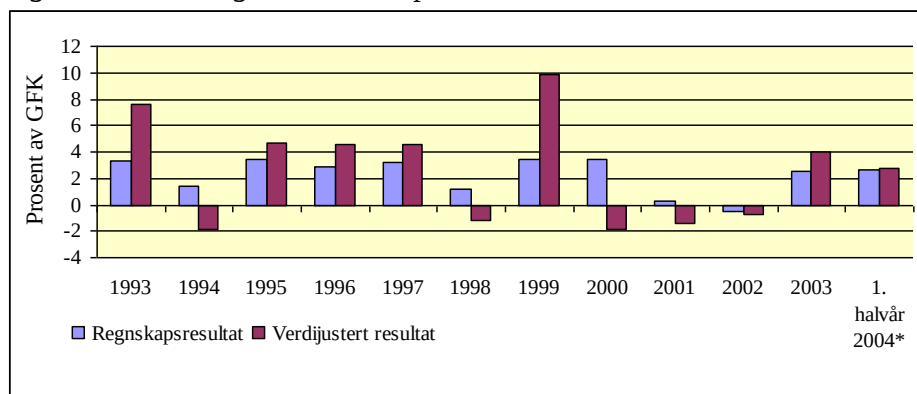
Resultat

I motsetning til kapitalavkastningen, som kun berører finansregnskapet, inkluderer livselskapenes resultat samtlige inntekts- og kostnadselementer (premieinntekter, erstatninger, pliktige avsetninger m.m.). Alle selskapene rapporterte et overskudd for 1. halvår 2004. Selskapenes resultat før tildeling til kunder og skatt var på 6,3 mrd. kroner, eller 2,7 prosent (annualisert) av selskapenes samlede gjennomsnittlige forvaltningskapital (GFK). Til sammenligning var resultat før tildeling til kunder og skatt i 1. halvår 2003 på 6,0 mrd. kroner, eller 2,8 prosent (annualisert) av GFK.

Selskapenes verdjusterte resultat før tildeling til kunder og skatt inkluderer endringer i kursreguleringsfondet, og var for 1. halvår 2004 på 6,4 mrd. kroner (2,7 prosent (annualisert) av GFK). Til sammenligning var verdjustert resultat for 1. halvår 2003 på 10,1 mrd. kroner (4,8 prosent (annualisert) av GFK). Selskapene har til sammen ført 69 mill. kroner til

kursreguleringsfond i regnskapet for 1. halvår 2004, mot 4,2 mrd. kroner i samme periode året før.

Figur 6.2 Utviklingen i livselskapenes resultater 1993 – 1. halvår 2004

*Annualisert

Tabell 6.1 Utvalgte resultatposter (annualiserte prosenter)

mill. kr	1. halvår 2004	% av GFK	1. halvår 2003	% av GFK
Premieinntekter	26 935	11,4	20 733	9,8
herav overføring av premiereserve mv. fra andre	5 490	2,3	4 003	1,9
Netto inntekter fra finansielle eiendeler (ekskl. adm. kostnader)	14 744	6,3	18 912	8,9
herav netto gevinst ved realisasjon	3 192	1,4	895	0,4
Erstatninger	16 873	7,2	15 998	7,5
herav overføring av premiereserve mv. til andre	5 836	2,5	5 786	2,7
Endringer forsikringsmessige avsetninger (inkl. garantert minsteavkastning, ekskl. nye tilleggsavsetninger)	16 309	6,9	11 310	5,3
Forsikringsrelaterte driftskostnader og administrasjonskostnader	1 947	0,8	1 855	0,9
Fra tilleggsavsetninger i forsikringsfondet til dekning av renteundersk.	0	0,0	0	0,0
Andre inntekter/kostnader	-166	-0,1	-335	-0,2
Resultat før tildeling til kunder og skatt	6 315	2,7	5 987	2,8
Endring i kursreguleringsfond	68	0,0	4 159	2,0
Verdijustert resultat før tildeling til kunder og skatt	6 383	2,7	10 147	4,8
Nye tilleggsavsetninger	0	0,0	0	0,0
Midler tilført forsikringkunder	4 535	1,9	4 767	2,2
Skattekostnad	217	0,1	133	0,1
Overskudd	1 563	0,7	1 088	0,5

Samlede premieinntekter var i 1. halvår 2004 på 21,4 mrd. kroner, mot 16,7 mrd. kroner året før, hvilket svarer til en økning på 28 prosent. Tallene er korrigert for effekten av flytting av ordninger som medfører at hele premiereserven føres som premieinntekt i mottagende selskap. Økningen skyldes i noen grad at selskapene fra og med 01.01.2004 endret grunnlagsrenten på eksisterende kontrakter fra 4 til 3 prosent. Det er imidlertid store variasjoner selskapene i mellom.

Innrapporterte data for overføring av premiereserve til og fra andre livselskaper og pensjonskasser viser at livselskapene i 1. halvår 2004 har hatt en svak netto fraflytting (til pensjonskassene) på 0,1 prosent av livselskapenes samlede GFK, mot en netto fraflytting i 1. halvår 2003 på 0,4 prosent.

Utviklingen i verdipapirmarkedene i 1. halvår 2004 ga livselskapene en netto inntekt på finansielle eiendeler på 14,7 mrd. kroner, eller 6,3 prosent (annualisert) av selskapenes GFK, mot 18,9 mrd. kroner, eller 8,9 prosent (annualisert) i 1. halvår 2003. Netto gevinst ved realisasjon av

aksjer var på 2,2 mrd. kroner i 1. halvår 2004, mot et netto tap på 2,2 mrd. kroner i 1. halvår 2003. Selskapene har videre hatt en netto gevinst ved realisasjon av obligasjoner på 0,8 mrd. kroner, mot en netto gevinst på 3,1 mrd. kroner i samme periode året før.

Livselskapenes finansinntekter kan deles opp i to komponenter; ikke-kursavhengige finansinntekter og kursavhengige finansinntekter. Ikke-kursavhengige finansinntekter består bl.a. av renteinntekter fra livselskapenes sertifikat-, obligasjons- og utlånsportefølje, samt netto leieinntekter fra eiendomsvirksomheten og aksjeutbytte. Kursavhengige finansinntekter kommer hovedsakelig av endring i verdien på livselskapenes beholdning av aksjer, obligasjoner og valutarelaterte instrumenter.

Ser man bort fra inntekter fra foretak i samme konsern eller tilknyttede selskaper, var selskapenes ikke-kursavhengige finansinntekter i 1. halvår 2004 på 12,0 mrd. kroner. Dette er en nedgang på 8 prosent fra 1. halvår 2003 da samlede ikke-kursavhengige finansinntekter utgjorde 13,0 mrd. kroner. Ikke-kursavhengige finansinntekter i 1. halvår 2004 utgjorde 43 prosent av selskapenes samlede inntekter fra finansielle eiendeler, og skriver seg i hovedsak fra obligasjonsbeholdningen.

Livselskapene utbetalte erstatninger i 1. halvår 2004 for i alt 16,9 mrd. kroner, mot 16,0 mrd. kroner i 1. halvår 2003. Inkludert i disse størrelsene er endringer i erstatningsavsetninger som følge av overføring av premiereserve mv. til andre forsikringsselskaper og pensjonskasser ved flytting av forsikringskontrakter. Livselskapenes erstatninger, eksklusive overføring av premiereserve, var i 1. halvår 2004 på 11,0 mrd. kroner, mot 10,2 mrd. kroner for samme periode året før.

Livselskapenes samlede endringer i de forsikringsmessige avsetninger utgjorde 16,3 mrd. kroner i 1. halvår 2004, mot 11,3 mrd. kroner i 1. halvår 2003. Med forsikringsmessige avsetninger menes midler avsatt til dekning av selskapenes forpliktelser etter livsforsikringskontraktene, inkludert avsetninger til dekning av tilleggssytelser ut over kontraktsforpliktelsene (forsikringsvirksomhetsloven § 8-2), samt avsetninger til sikkerhetsfond.

Livselskapenes samlede driftskostnader utgjorde 1,9 mrd. kroner i 1. halvår 2004. Driftskostnadene som andel av gjennomsnittlig forvaltningskapital har ligget flatt siden 2001, og omfatter så vel de forsikringsrelaterte driftskostnader til salg og administrasjon, som administrasjonskostnader tilknyttet finansielle eiendeler.

Balanse

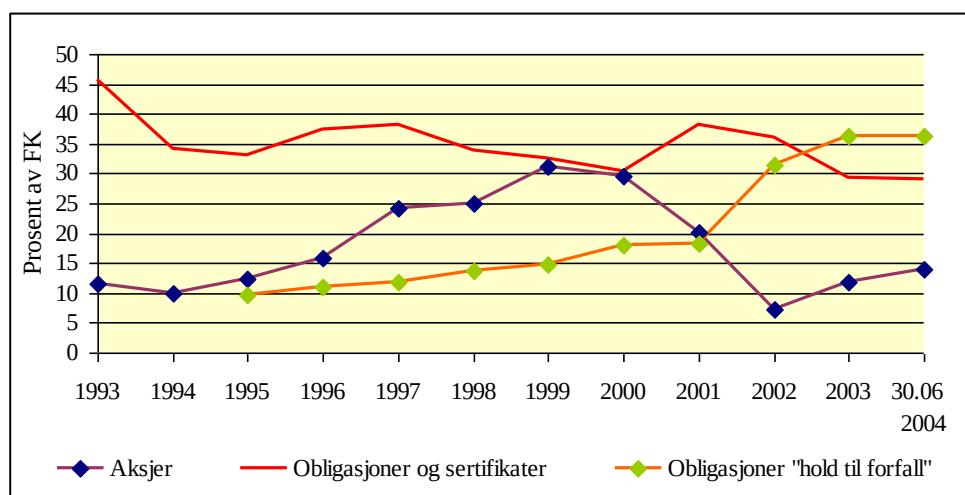
Livselskapenes forvaltningskapital utgjorde 483 mrd. kroner ved utgangen av 1. halvår 2004, en økning på 5,4 prosent siden årsskiftet da forvaltningskapitalen var på 459 mrd. kroner.

Utviklingen i sentrale balanseposter er gjengitt i tabell 6.2 nedenfor. Selskapenes beholdning av aksjer og andeler holdt som omløpsmidler fortsetter å øke. Det samme gjelder investeringer i anleggsobligasjoner regnskapsmessig klassifisert som "holde til forfall". Investeringer i omløpsobligasjoner viser en økning, mens andelen i sertifikater er redusert med i underkant av tre prosentpoeng i 1. halvår 2004. Andelen i utlån var ved utgangen av 1. halvår på 4,2 prosent av forvaltningskapitalen, hvilket er 0,4 prosentpoeng lavere enn ved årsskiftet.

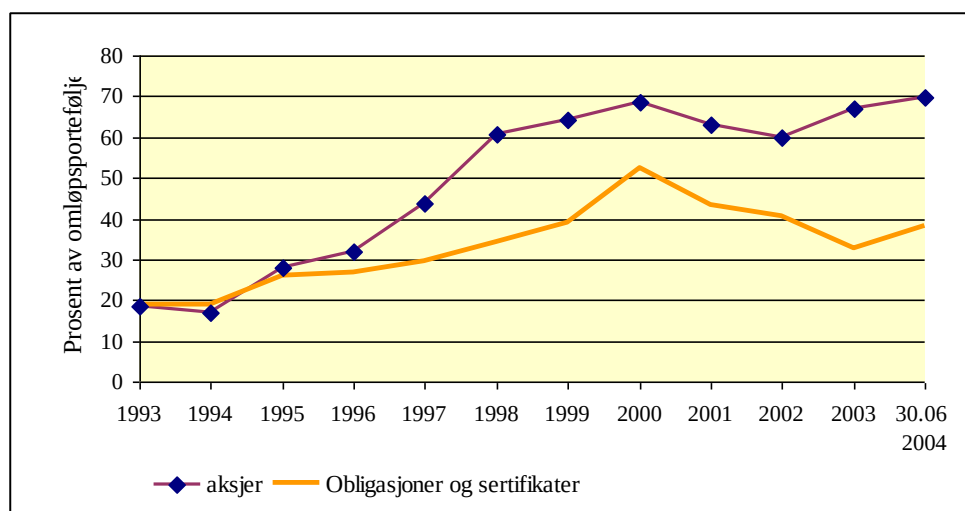
Tabell 6.2 Utvalgte balanseposter

	30.06.2004		31.12.2003		% vekst
	mill. kr.	% av FK	mill. kr.	% av FK	
Bygninger og faste eiendommer	44 003	9,1	43 776	9,5	0,5
Investeringer til varig eie m.m	197 515	40,9	189 659	41,3	4,1
herav obligasjoner som holdes til forfall	175 002	36,2	166 229	36,2	5,3
herav utlån	20 216	4,2	21 036	4,6	-3,9
Andre finansielle eiendeler	218 126	45,1	203 277	44,3	7,3
herav aksjer og andeler	68 130	14,1	55 196	12,0	23,4
herav obligasjoner	114 808	23,7	97 422	21,2	17,8
herav sertifikater	25 581	5,3	36 875	8,0	-30,6
Forvaltningskapital	483 491	100,0	458 679	100,0	5,4
Kursreguleringsfond	7 079	1,5	6 938	1,5	2,0
Forsikringsmessige avsetninger	429 721	88,9	418 585	91,3	2,7
Tilleggsavsetninger	8 842	1,8	8 974	2,0	-1,5
Ansvarlig kapital	25 563	5,3	23 544	5,1	8,6

Figur 6.3 Utviklingen i livselskapenes beholdning av aksjer og obligasjoner/sertifikater (omløpsmidler), samt obligasjoner klassifisert som "hold til forfall" i perioden 1993 – 2. kvartal 2004

Figur 6.4: Utviklingen i livselskapenes utenlandsandeler av aksjer og obligasjoner/sertifikater(omløpsmidler) i perioden 1993 – 1. halvår 2004

Selskapenes beholdning av omløpsaksjer utgjorde 14,1 prosent av samlet forvaltningskapital ved utgangen av 2. kvartal 2004, en økning på 2,1 prosentpoeng siden årsskiftet. Utenlandsandelen har gjennom perioden ligget flatt på 68 prosent av aksjebeholdningen.

Beholdningen av sertifikater har i løpet av 1. halvår vist en nedgang på 31 prosent, og utgjorde 26 mrd. kroner eller 5,3 prosent av forvaltningskapitalen ved utgangen av perioden.

Beholdningen av obligasjoner holdt som omløpsmidler har i samme periode steget med 18 prosent. Relativt til forvaltningskapitalen har andelen steget med 2,5 prosentpoeng og utgjorde 23,7 prosent ved utgangen av halvåret. Andelen av omløpsobligasjoner og sertifikater holdt i utenlandske papirer var ved utgangen av 1. halvår 2004 på 39 prosent, mot 33 prosent ved årsskiftet.

Beholdningen av obligasjoner regnskapsmessig klassifisert som "holde til forfall" har økt siden årsskiftet. Selskapene hadde ved utgangen av 1. halvår 2004 en samlet beholdning av obligasjoner holdt til forfall på 175 mrd. kroner, eller 36,2 prosent av selskapenes samlede forvaltningskapital. Dette er en økning på 8,8 mrd. kroner, men relativt til forvaltningskapitalen er andelen i hold til forfall obligasjoner uendret. Gjennomsnittlig rente på livselskapenes hold til forfall portefølje er 5,8 prosent, og om lag halvparten (58 prosent) har forfall etter 2007. Den delen av porteføljen som har forfall etter 2007 har en gjennomsnittrente på 5,5 prosent. Beholdningen av hold til forfall obligasjoner har en utenlandsandel på 48 prosent.

Tabell 6.3 Beholdning pr. 30.06.2004 av obligasjoner klassifisert som hold til forfall; etter forfallstidspunkt

	Norske	Utenlandske	Totalt
Forfall i 2004			
Prosent av FK	0,9 %	0,8 %	1,7 %
Gjennomsnittrente ¹⁾	6,2 %	6,2 %	6,2 %
Forfall i 2005			
Prosent av FK	2,3 %	0,5 %	2,8 %
Gjennomsnittrente ¹⁾	6,9 %	6,7 %	6,8 %
Forfall i 2006			
Prosent av FK	2,4 %	1,7 %	4,0 %
Gjennomsnittrente ¹⁾	6,0 %	6,3 %	6,1 %
Forfall i 2007			
Prosent av FK	4,5 %	2,5 %	6,9 %
Gjennomsnittrente ¹⁾	5,8 %	6,3 %	6,0 %
Forfall etter 2007			
Prosent av FK	13,6 %	7,8 %	21,4 %
Gjennomsnittrente ¹⁾	5,6 %	5,4 %	5,5 %
Sum obligasjoner til forfall			
Prosent av FK	23,0 %	13,2 %	36,2 %
Gjennomsnittrente ¹⁾	5,8 %	5,8 %	5,8 %

¹⁾ Med gjennomsnittrente menes resultatført renteinntekt (inkl. periodisert over-/underkurs) i prosent av beholdningen med forfall i den aktuelle perioden

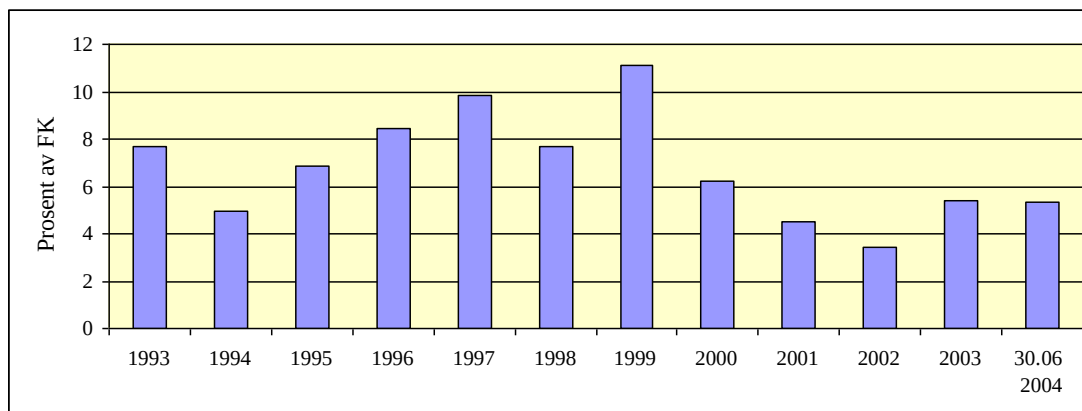
Soliditet

Ved utgangen av 1. halvår 2004 hadde livselskapene i gjennomsnitt en kapitaldekning på 15,2 prosent, og samtlige livselskaper tilfredsstilte kapitaldekningskravet på 8 prosent. Ved årsskiftet gjennomsnittlig kapitaldekning på 15,3 prosent for selskapene samlet.

Utviklingen i verdipapirmarkedene gjennom 2. kvartal 2004 har ført til en svak nedgang i selskapenes samlede bufferkapital. Ved utgangen av 2. kvartal 2004 ble bufferkapitalen,

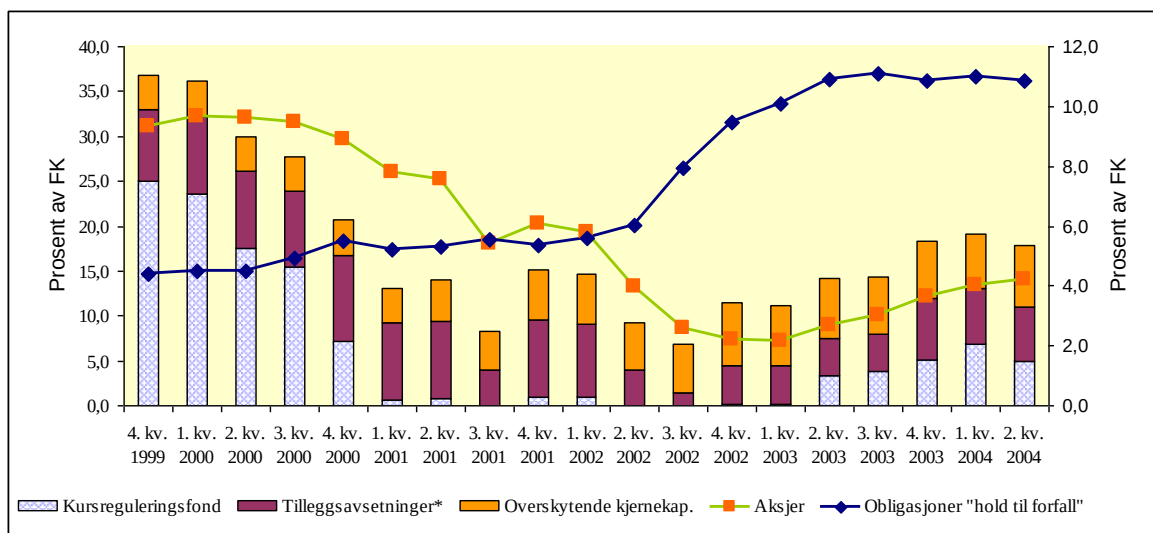
bestående av overskytende kjernekapital, tilleggsavsetninger begrenset oppad til ett års rentegaranti og kursreguleringsfond, målt til 25,8 mrd. kroner eller 5,3 prosent av selskapenes forvaltningskapital, mot 27,2 mrd. kroner eller 5,7 prosent kvartalet før. Ved årsskiftet utgjorde bufferkapitalen 5,4 prosent av forvaltningskapitalen. Figur 6.5 nedenfor viser utviklingen i selskapenes samlede bufferkapital i prosent av forvaltningskapitalen i perioden fra 1993 til 2. kvartal 2004.

Figur 6.5 Utviklingen i livselskapenes bufferkapital (% av FK)

Av bufferkapitalens tre elementer er tilleggsavsetninger i sin helhet kundemidler, mens kursreguleringsfondet i stor grad er kundemidler. Figur 6.6 nedenfor viser utviklingen og sammensetningen av livselskapenes bufferkapital i perioden fra 1999 til 2. kvartal 2004. Av figuren fremgår det at den selskapsgenererte bufferkapitalen - overskytende kjernekapital - i hele perioden har ligget konstant eller steget svakt uavhengig av svingningene i verdipapirmarkedene.

Figur 6.6 Bufferkapital, aksjeandel og "holde til forfall"-obligasjoner i perioden 1999 – 2. kvartal 2004

*Her medregnes tilleggsavsetninger begrenset oppad til årets renteforpliktelse.

LIVSFORSIKRING MED INVESTERINGSVALG

Ved utgangen av 1. halvår 2004 var det i alt seks selskaper med konsesjon til å tilby livsforsikring med investeringsvalg (unit linked).

Resultat

Resultatet for 1. halvår viste et underskudd samlet sett på 22 mill. kroner eller -0,2 prosent av selskapenes gjennomsnittlige forvaltningskapital, mot et underskudd på 48 mill. kroner eller -0,7 prosent i samme periode ett år tidligere. Kun ett av de seks selskapene kunne vise til et overskudd for 1. halvår 2004. Samlede premieinntekter var 2 853 mill. kroner, mot 2 384 mill. kroner i 1. halvår 2003. Veksten i premieinntektene i 1. halvår 2004 er imidlertid lavere enn veksten i selskapenes forvaltningskapital, og premieinntektene som andel av gjennomsnittlig forvaltningskapital viser derfor en svak nedgang.

Tabell 6.4 Utvalgte resultatposter (annualiserte prosenter)

	30.06.2004		30.06.2003	
	mill. kr.	% GFK	mill. kr.	% GFK
Premieinntekter	2 853	28,5	2 384	33,3
Inntekter fra finansielle eiendeler	39	0,4	39	0,5
Urealisert gevinst på livsforsikring knyttet til investeringsavtaler	969	9,7	1 253	17,5
Forsikringsrelaterte driftskostnader	-257	-2,6	-189	-2,6
Kostnader i tilknytning til finansielle eiendeler	-19	-0,2	-24	-0,3
Urealisert tap på livsforsikring knyttet til investeringsavtaler	-66	-0,7	-46	-0,6
Overskudd	-22	-0,2	-48	-0,7

Balanse

Samlet forvaltningskapital ved utgangen av 1. halvår 2004 var på 21 325 mill. kroner, en vekst på 14 prosent siden årsskiftet. Av den samlede forvaltningskapitalen var 46 prosent plassert i aksjer og andeler, mot 45 prosent ved årsskiftet. Plasseringer i obligasjoner og sertifikater har gått noe frem gjennom 1. halvår 2004 og viste en andel på 24 prosent. Fondsforsikringsselskapene hadde ved utgangen av 1. halvår 2004 i gjennomsnitt en kapitaldekning på 16 prosent, mot 15 prosent ved årsskiftet. Samtlige selskaper tilfredsstilte kapitaldekningskravet på 8 prosent.

Tabell 6.5 Utvalgte balanseposter

	30.06.2004		31.12.2003		% -vis vekst
	Mill. kr.	% FK	Mill. kr.	% FK	
Aksjer og aksjefond	9 859	46	8 365	45	17,9
Obligasjoner og obligasjonsfond	1 618	8	1 677	9	-3,5
Sertifikater og pengemarkedsfond	3 508	16	2 350	13	49,3
Bankinnskudd	3 216	15	4 067	22	-20,9
Forvaltningskapital	21 325	100	18 729	100	13,9
Kapitaldekningsprosent	16,0		15,1		
Ansvarlig kapital	569		442		28,8

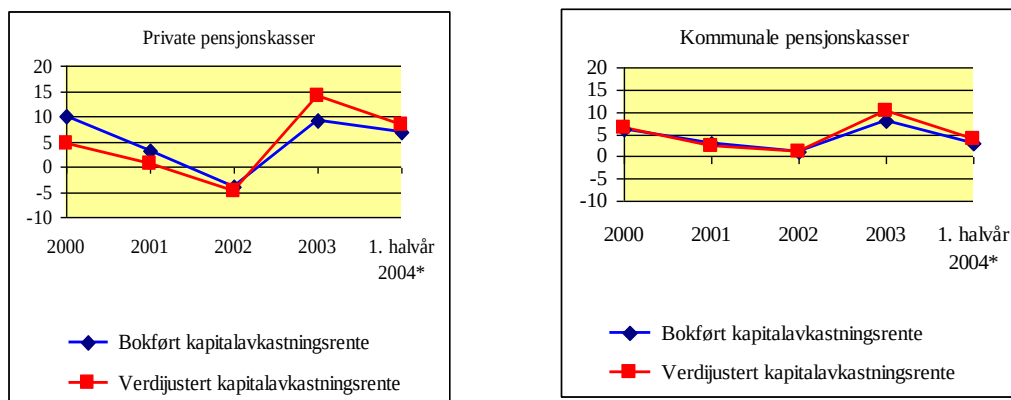
7. PENSJONSKASSER

Resultatgjennomgangen nedenfor omfatter pensjonskasser med en forvaltningskapital større enn 1 mrd. kroner ved utgangen av 1. halvår 2004. Utvalget fordeler seg på 12 private og 7 kommunale pensjonskasser, og står for ca 80 prosent av pensjonskassenes samlede forvaltningskapital.

Kapitalavkastning

Pensjonskassenes samlede bokførte kapitalavkastning ble for 1. halvår 2004 på 5,8 prosent (annualisert), mot en bokført avkastning i 2003 på 8,8 prosent. Verdijustert kapitalavkastning for 1. halvår ble på 7,2 prosent (annualisert), mot 13,2 prosent året før. Til sammenligning har livsforsikringsselskapene rapportert en bokført avkastning på 6,6 prosent (annualisert) for 1. halvår 2004, og en verdijustert avkastning på 6,5 prosent (annualisert). De private pensjonskassene i utvalget oppnådde en verdijustert avkastning på 8,3 prosent (annualisert) i 1. halvår 2004, hvilket er betydelig sterkere enn de kommunale pensjonskassene i utvalget som oppnådde en verdijustert kapitalavkastning på 3,9 prosent (annualisert). Forklaringen til dette ligger delvis i kassenes aktivastruktur, der de private pensjonskassene har en vesentlig større eksponering i aksjemarkedene. Figur 7.1 nedenfor viser utviklingen i kassenes kapitalavkastning fra 2000 til 1. halvår 2004 for de private og de kommunale pensjonskassene.

Figur 7.1: Kapitalavkastningen i et utvalg pensjonskasser 2000- 2003

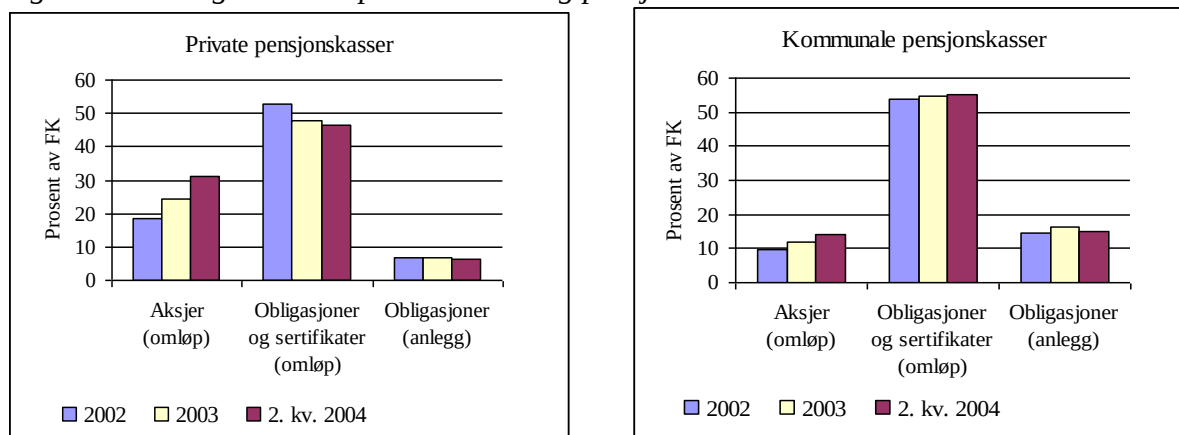
* Annualisert

Balanse

Pensjonskassene i utvalget hadde ved utgangen av 1. halvår 2004 en samlet forvaltningskapital på 75,3 mrd. kroner, hvilket er en vekst på 6,6 prosent siden årsskiftet da samlet forvaltningskapital var på 70,6 mrd. kroner.

Sammenlignet med livsforsikringsselskapene har pensjonskassene en høy eksponering i aksjemarkedene. Innrapporterte nøkkeltall viser at de private pensjonskassene har økt aksjeandelen gjennom 1. halvår 2004 med 6,5 prosentpoeng, og hadde ved utgangen av 2. kvartal en aksjeandel på 31 prosent av forvaltningskapitalen. De kommunale kassene i utvalget lå ved årsskiftet med en aksjeandel på 12 prosent, og har økt denne andelen gjennom halvåret til 14 prosent. Utviklingen i utvalgte balanseposter for disse kassene er gjengitt i figur 7.2 nedenfor.

Figur 7.2: Utvalgte balanseposter i et utvalg pensjonskasser 2002- 1. halvår 2004

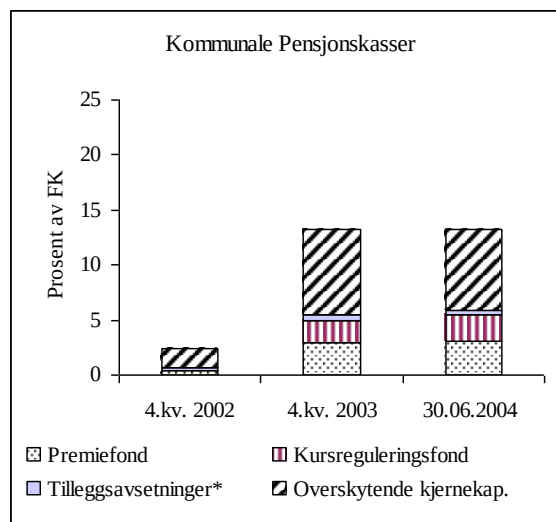
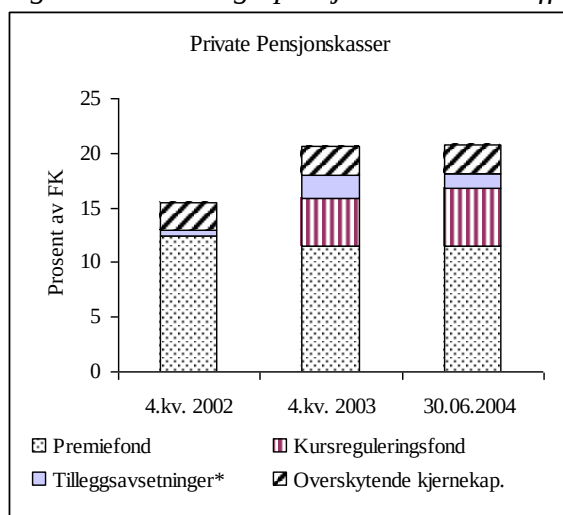
Pensjonskassene sitter med en relativt stor andel utenlandske aksjer, men likevel vesentlig lavere enn livsforsikringsselskapene. De private pensjonskassene hadde ved utgangen av 1. halvår 2004 en utenlandsandel på 47 prosent av omløpsporteføljen, mot 46 prosent ved årsskiftet. De kommunale pensjonskassene rapporterte en utenlandsandel av aksjeporteføljen på 53 prosent ved utgangen av 2. kvartal 2004, mot 47 prosent ved årsskiftet.

Soliditet

Ved utgangen av 1. halvår 2004 hadde pensjonskassene i gjennomsnitt en kapitaldekning på 12,5 prosent, mot 13,7 prosent ved årsskiftet. Samtlige pensjonskasser i utvalget tilfredsstilte kapitaldekningskravet på 8 prosent, med unntak av en kasse som har rapportert en kapitaldekning på 7,5 prosent.

Pensjonskassenes samlede bufferkapital er uendret siden årsskiftet. Bufferkapitalen, bestående av premiefond, overskytende kjernekapital, tilleggsavsetninger begrenset oppad til ett års rentegaranti og kursreguleringsfond, ble målt til 12,6 mrd. kroner eller 16,8 prosent av kassenes forvaltningskapital ved utgangen av 2. kvartal 2004. Det er imidlertid en viss forskjell mellom de private kassene og de kommunale kassene i utvalget. De private pensjonskassene i utvalget hadde en bufferkapital på 11,5 mrd. kroner eller 20,7 prosent av FK. De kommunale kassene hadde en bufferkapital ved utgangen av 2. kvartal 2004 på 2,6 mrd. kroner eller 13,2 prosent av FK. Til sammenligning har livsforsikringsselskapene rapportert en bufferkapital ved utgangen av 1. halvår på 5,3 prosent av FK. Figur 7.3 nedenfor viser utviklingen i kassenes samlede bufferkapital i prosent av forvaltningskapitalen ved utgangen av 2002, 2003 og 1. halvår 2004 for de private og de kommunale pensjonskassene.

Figur 7.3 Utvikling i pensjonskassenes bufferkapital

*Her medregnes tilleggsavsetninger begrenset oppad til årets renteforpliktelse, fratrasket tilleggsavsetninger som er benyttet i beregning av kjernekapital

8. SKADEFORSIKRINGSSELSKAPER

Utvalget består av 44 selskaper som har levert nøkkeltall pr. 2. kvartal 2004. Utenlandske filialer i Norge er ikke inkludert. Tabellen under viser markedsandeler for de ulike grupper norske selskaper, basert på forfalt bruttopremie og forvaltningskapital.

Tabell 8.1 Markedsandeler for ulike grupper norske skadeselskaper

1. halvår 2004 (Tall i prosent)	Knyttet til konsern	Captives	Øvrige AS'er	Sjøforsikr.- selskaper	Øvrige gjensidige
Forfalt bruttopremie	74,8	10,1	8,4	4,7	2,0
Forvaltningskapital	69,9	16,3	7,2	4,6	2,1

Resultatutvikling i alle selskaper

Skadeselskapene samlet hadde i 1. halvår 2004 et resultat av ordinær drift på 1 525 mill. kroner, mot et resultat på 1 565 mill. kroner i 1. halvår 2003. Det tilnærmet uendrede resultatet reflekterer en betydelig bedring i tekniske resultat og en tilsvarende nedgang i finansinntektene i forhold til 1. halvår i fjor. Finansinntektene var relativt høye i 1. halvår i fjor som følge av at rentenedgangen ga en betydelig verdiøkning i obligasjonsbeholdningen. De samlede netto finansinntektene ble 1 266 mill. kroner i 1. halvår 2004, mot 2 523 mill. kroner i samme periode i 2003. Teknisk regnskap viste en klar bedring, med et resultat på 1 092 mill. kroner i 1. halvår i år mot 229 mill. kroner 1. halvår i fjor.

En inndeling i ulike grupper selskaper viser at det kun var gruppen Sjøforsikringsselskaper som hadde negativt teknisk resultat i 1. halvår 2004. Med unntak av Sjøforsikringsselskaper hadde samtlige grupper også positivt resultat av ordinær virksomhet.

Tabell 8.2 Resultat i ulike grupper skadeforsikringsselskaper

(Tall i mill. kroner)		1. halvår 2004	1. halvår 2003
Alle selskaper	Teknisk resultat	1 092	229
	Resultat av ord. virksomhet	1 525	1 565
Knyttet til konsern	Teknisk resultat	905	-17
	Resultat av ord. virksomhet	1 026	633
Captives	Teknisk resultat	173	196
	Resultat av ord. virksomhet	413	760
Øvrige AS'er	Teknisk resultat	4	48
	Resultat av ord. virksomhet	49	119
Sjøforsikringsselskaper	Teknisk resultat	-3	-3
	Resultat av ord. virksomhet	-5	15
Øvrige gjensidige	Teknisk resultat	13	5
	Resultat av ord. virksomhet	42	38

I gruppen Knyttet til konsern er resultatene ikke-konsoliderte tall for et utvalg selskaper som avviker noe fra den senere omtalen av de største konsernene, slik at resultatene ikke vil være identiske.

Lønnsomheten av den forsikringsrelaterte virksomheten kan uttrykkes ved combined ratio, som er summen av erstatninger og forsikringsrelaterte driftskostnader for egen regning (f.e.r.) i prosent av premieinntekter f.e.r.

Combined ratio for alle selskapene var kun 90,9 i 1. halvår 2004, hvilket innebærer en klar bedring fra 99,9 i 1. halvår 2003. Skadeprosenten har falt med hele 6,9 prosentpoeng til 70,5, mens kostnadsprosenten har falt med 2,1 prosentpoeng til 20,4. Bedringen skyldes en fortsatt betydelig premievekst kombinert med lav vekst i erstatningskostnader og driftskostnader.

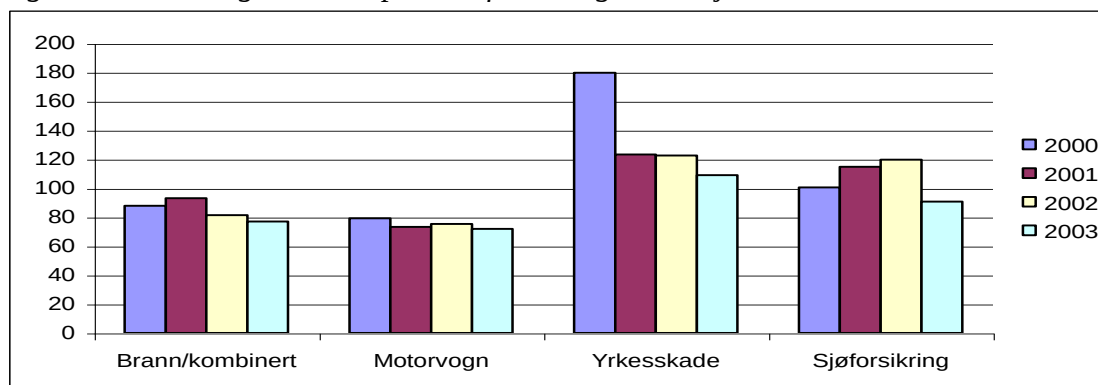
Tabell 8.3 Combined ratio i ulike grupper skadeforsikringsselskaper

(Tall i prosent)	Knyttet til konsern	Captives	Øvrige AS'er	Sjøforsikr.-selskaper	Øvrige gjensidige	Alle
1. halvår 2004	91,4	65,9	98,3	102,3	91,7	90,9
1. halvår 2003	104,3	46,0	89,4	115,1	99,6	99,9

Combined ratio har falt i alle grupper av selskaper, med unntak av Captives og Øvrige aksjeselskaper. Nivået på combined ratio er spesielt lavt for Captives, til tross for en økning det siste året.

I samarbeid med Statistisk sentralbyrå innhenter Kredittilsynet på årlig basis bransjefordelte resultater for skadeforsikringsselskapene. Figuren på neste side viser utviklingen i skadeprosent de siste årene for de viktigste bransjene: brannforsikringer/kombinerte forsikringer, motorvognforsikringer, yrkesskadeforsikringer og sjøforsikringer. Den mest markante utviklingen har funnet sted innenfor yrkesskadeforsikring, hvor skadeprosenten har falt fra 180 i 2000 til 109 i 2003. Reduksjonen skyldes kraftige premieøkninger og en nedgang i avviklingstapene på eldre årganger. Også innen brann/kombinert har skadeprosenten falt, til 77 i 2003. Motorvogn har hatt den laveste skadeprosenten av disse bransjene de siste årene, med en skadeprosent på 72 i 2003. Innen sjøforsikring falt skadeprosenten til 91 i 2003, etter å ha økt de foregående årene.

Figur 8.1 Utviklingen i skadeprosent for utvalgte bransjer

Av utvalget på 44 selskaper var det 9 som viste et negativt resultat av ordinær drift i 1. halvår 2004. Til sammenligning hadde 5 selskaper negativt resultat i 2003. Alle selskapene oppfylte kapitaldekningskravet på 8 prosent ved utgangen av 1. halvår 2004.

Resultatutvikling i skadeforsikringskonsernene

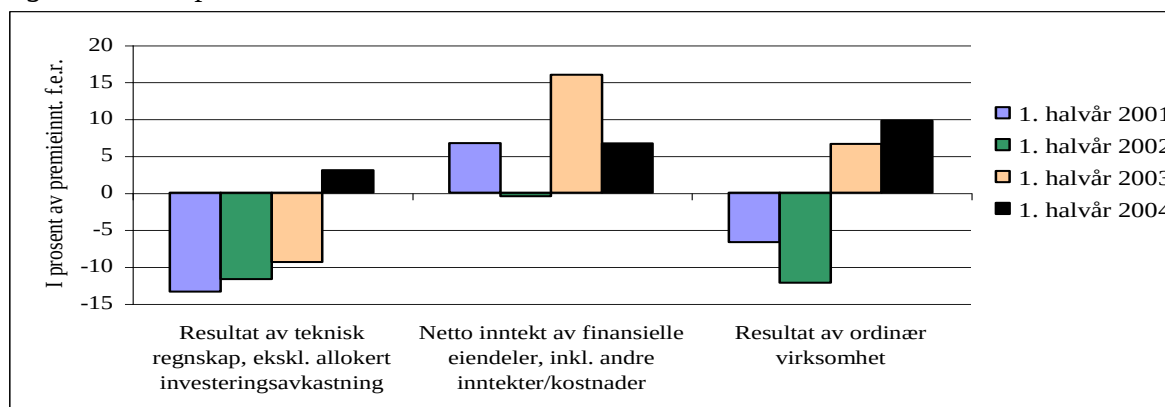
Skadeforsikringsmarkedet blir dominert av de fire største enhetene: If Skadeforsikring NUF, Gjensidige NOR Forsikringsgruppen, Vesta Skadekonsern og Sparebank 1 Skadeforsikring. Den videre fremstillingen av skadekonsernernes resultater vil omhandle de tre sistnevnte konsernene.

Tabell 8.4 Resultatelementer for de tre skadekonsernene samlet

(Tall i mill. kroner og prosent)	1. halvår 2004	1. halvår 2003	Endring i %
Premieinntekter f.e.r.	10 143	9 039	12,2
Allokert investeringsavkastning (innt.)	597	841	-29,1
Erstatningskostnader f.e.r.	7 155	7 300	-2,0
Driftskostnader f.e.r.	2 115	2 114	0,1
Endring i sikkerhetsavsetning mv.	575	489	17,4
Resultat av teknisk regnskap	906	-8	
Netto finansinntekter	678	1 450	
Allokert investeringsavkastning (kost.)	597	841	
Andre inntekter/kostnader (netto)	-2	-5	
Resultat av ikke-teknisk regnskap	79	603	
Resultat av ord. virksomhet	985	595	
Egenkapitalavkastning i % (annualisert)	22,5	20,9	

Samlet hadde de tre konsernene premieinntekter f.e.r. på 10 143 mill. kroner i 1. halvår 2004. Dette er en økning på 12,2 prosent i forhold til 1. halvår 2003. Erstatningskostnadene hadde i samme periode en negativ vekst på 2,0 prosent. De forsikringsrelaterte driftskostnadene var tilnærmet uendret i forhold til 1. halvår i fjor. De tre konsernene hadde samlede netto finansinntekter på 678 mill. kroner i 1. halvår 2004, mot 1 450 mill. kroner i samme periode i fjor. Samlet hadde de tre konsernene et resultat av ordinær virksomhet på 985 mill. kroner, mot 595 mill. kroner i 1. halvår 2003. Resultatet ga en egenkapitalavkastning på 22,5 prosent (annualisert) i 1. halvår 2004, mot 20,9 prosent (annualisert) i samme periode i fjor.

Figur 8.2 Komponenter i resultat av ordinær virksomhet, tre skadekonsern

De tre konsernene hadde i 1. halvår 2004 en fortsatt høy premievekst, mens den samlede veksten i erstatningskostnader var negativ og driftskostnadene var stabile. Samlet sett viste dermed skade- og kostnadsprosenten en kraftig bedring i 1. halvår 2004 sammenlignet med samme periode i fjor. Skadeprosenten falt med hele 10,3 prosentpoeng til 70,5, mens kostnadsprosenten falt med 2,5 prosentpoeng til 20,9. For 2. kvartal isolert sett var skadeprosenten 66,0, hvilket er 9,2 prosentpoeng bedre enn tilsvarende periode i fjor.

Tabell 8.5 Combined ratio for de tre skadekonsernene

	Skadeprosent i 1. halvår				Driftskostnadsprosent i 1. halvår				Combined ratio i 1. halvår			
	2001	2002	2003	2004	2001	2002	2003	2004	2001	2002	2003	2004
Tre skadekonsern	85,0	80,6	80,8	70,5	24,3	25,1	23,4	20,9	109,3	105,7	104,2	91,4

Balanseutvikling i skadeforsikringskonsernene

Den samlede forvaltningskapital for de tre konsernene var 54,1 mrd. kroner ved utgangen av 1. halvår 2004. Dette er en økning på 16,4 prosent siden utgangen av 1. halvår 2003. Plasseringer i aksjer og andeler klassifisert som omløpsmidler utgjorde 7,5 prosent av forvaltningskapitalen, hvilket er en økning fra 6,0 prosent ved utgangen av 1. halvår 2003.

De samlede plasseringer i sertifikater og obligasjoner klassifisert som omløpsmidler har vært tilnærmet uendret det siste året, og utgjorde 50,0 prosent av forvaltningskapitalen ved utgangen av 1. halvår 2004. I samme tidsrom er beholdningen av obligasjoner som holdes til forfall redusert med 0,8 prosentpoeng, og utgjorde 5,0 prosent av forvaltningskapitalen ved utgangen av 1. halvår 2004.

Tabell 8.6 Utvalgte aktivaposter i prosent av forvaltningskapitalen

(Tall i prosent)	30.06.2004	30.06.2003
Bygninger og faste eiendommer	6,9	9,2
Aksjer, andeler og grunnfondsbevis (omløpsmidler)	7,5	6,0
Obligasjoner og sertifikater (omløpsmidler)	50,0	49,8
Obligasjoner som holdes til forfall	5,0	5,8
Utlån	1,5	1,3
Forvaltn.kap. (mill. kroner)	54 124	46 504

Utenlandsandelen for aksjer har økt de siste to årene etter at den falt i forbindelse med det store nedsalget av aksjer i 2002. For sertifikater og obligasjoner klassifisert som omløpsmidler har utenlandsandelen falt betydelig det siste året.

Tabell 8.7 Utenlandsandel i verdipapirbeholdningen

(Tall i prosent)	30.06.2001	30.06.2002	30.06.2003	30.06.2004
Aksjer (omløpsmidler)	64,7	41,0	75,8	83,9
Obligasjoner og sertifikater (omløpsmidler)	33,0	29,8	23,4	13,0

Soliditet i skadeforsikringskonsernene

Alle konsernene tilfredsstiller minstekravene til forsikringstekniske avsetninger ved utgangen av 1. halvår 2004. Totale forsikringstekniske avsetninger var 35,4 mrd. kroner, en økning på 10,3 prosent siden utgangen av 1. halvår 2003. I samme periode har dekningsprosenten (de faktiske avsetninger i prosent av minstekrav) økt fra 105,4 til 106,7.

Den samlede ansvarlige kapital for de tre skadekonsernene utgjorde 6,4 mrd. kroner ved utgangen av 1. halvår 2004, mot 3,0 mrd. kroner ved utgangen av 1. halvår 2003. Den sterke økningen reflekterer i hovedsak de gode resultatene i 2003.